

R

rab/rad

- rabbit** แรบบิท สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็กอยู่ในอันดับ Lagomorpha ใบหูยาว หางสั้น กระโดดเก่ง ดู cottontail, jack rabbit, snowshoe rabbit และ swamp rabbit
- rabbit fever** แรบบิท ฟีเวอร์ ดู tularemia
- rabies** เรบีส (L.rabies- โกรธสุดขีด) โรคกลัวน้ำ หรือโรคพิษสุนัขบ้า เป็นโรคติดต่อเฉียบพลันของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม โดยเฉพาะพวกสัตว์กินเนื้อ ติดต่อกันโดยบาดแผลสัมผัสกับน้ำลายของสัตว์ที่ป่วยซึ่งมีเชื้อไวรัสชนิดที่เจริญในเซลล์ประสาทปมอยู่ เมื่อได้รับเชื้อแล้วจะพักตัวอยู่ประมาณ 4-6 สัปดาห์ การพักตัวเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับว่าเชื้อเข้าลึกหรือไม่และที่ส่วนใดของร่างกาย เชื้อเข้าสู่สมองและไขสันหลังทำให้เกิดอาการทางประสาท คือ ตันกลัว ก้าวร้าว หายใจติดขัด ต่อม้ำเหลืองโต ชักกระตุก มีไข้ อาเจียน น้ำลายฟูมปาก มีแอลบเมนในปัสสาวะ ชากรรไกรแข็ง (ทำให้เคี้ยวไม่ได้) และเสียชีวิตในที่สุด ไม่มียารักษา ดังนั้นจึงต้องป้องกันด้วยการฉีดวัคซีนเมื่อถูกสุนัขหรือแมวข่วน syn: hydrophobia
- raccoon** แรคคูน *Procyon lotor* สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม กินเนื้อขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์ Procyonidae เป็นสัตว์ที่มนุษย์ล่าเพื่อเกมกีฬาและทำหนังและขนที่อ่อนนุ่มมาทำเครื่องนุ่งห่ม นิยมเรียกสั้น ๆ ว่า coon
- race** เรซ (Fr.) 1. พรรณ กลุ่มย่อยของสัตว์หรือพืชที่มีลักษณะเหมือนกันเหมือนสีบทอดสายพันธุ์มาจากบรรพบุรุษร่วมกัน และจะต่างไปจากกลุ่มอื่นในชนิดเดียวกัน บางครั้งอาจถือเป็น subspecies 2. เชื้อชาติหรือชาติวงศ์ของมนุษย์เช่น mongoloid race - เชื้อชาติมองโกล
- rachis** เรคิส (Gr.- สันหลัง) 1. กายวิภาค: ไขสันหลัง 2. สัตว: แกนกลางของขนนก 3. พฤษ: ก้านหลักของโครงสร้าง เช่น ก้านของใบที่มีใบประกอบ หรือก้านของช่อดอก
- radial** เรเดี่ยล (L.radialis- รัศมี) 1. เกี่ยวข้องกับกระดูกปลายแขนด้านนอก(radius) 2. แผ่เป็นรัศมีออกไปจากจุดศูนย์กลาง 3. เกี่ยวข้องกับส่วนที่แบ่งตามแนวรัศมี(ray) เช่น ในสัตว์พวกเอไคโนเดิร์ม
- radial canal** เรเดี่ยลคานัล 1. ท่อน้ำจากท่อกลางที่แผ่ออกไปสู่ภายนอกตามแนวรัศมีของสัตว์พวกฟองน้ำ 2. ในพวกเอไคโนเดิร์ม คือ ท่อน้ำที่ยื่นออก

- ไปจากระบบท่อน้ำภายในส่วนกลางของลำตัวสู่แขนที่ยื่นออกไปในแนว
รัศมี ทำหน้าที่ช่วยในการเคลื่อนที่
- radiale** เรดิเอล กระดูกอ่อน หรือกระดูกของบริเวณข้อมือ ทำหน้าที่เป็นหมอน
รองรับกระดูก radius ในคนคือ กระดูก navicula
- radial symmetry** เรเดียล ซิมเมทรี สมมาตรแบบรัศมี เป็นลักษณะสมมาตรของสิ่ง
มีชีวิตที่มีโครงสร้างของลำตัวเป็นแบบทรงกระบอกไม่มีหัวหรือหาง หรือ
ลำตัวกลมแบน หรือสามเหลี่ยมแบน อวัยวะต่าง ๆ ที่สำคัญของร่างกาย
จะกระจายสมมาตรออกไปจากจุดกลางของลำตัว ได้แก่โปรโตซัวพวก
ไดอะตอมบางชนิด พวกแมงกะพรุน และพวกเอไคโนเดิร์ม
- radiant energy** เรเดียนท์เอเนอร์จี พลังงานการแผ่รังสีเป็นพลังงานที่แผ่ออกมา
จากจุดกำเนิดพลังงานในรูปของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น คลื่นวิทยุช่วง
คลื่นสั้นหรือช่วงคลื่นยาว รังสีอินฟราเรด แสง(visible light)
รังสีอัลตราไวโอเลต รังสีรองเจน และรังสีแกมมา
- radiate** เรดิเอท 1. เปล่ง หรือแผ่รังสีเช่น ความร้อน แสง ส่องสว่าง
2. แผ่กระจายออกจากจุด หรือบริเวณตอนกลาง 3. มีดอกสมมาตร
แนวรัศมีเช่น ดอกรวม(ดาวเรือง กานตະวัน)
- radical** แรดิคัล (L.radicalis) 1. เคมี: อนุมูลของสารประกอบ คือกลุ่ม
ของอะตอมที่ทำหน้าที่ในปฏิกิริยาเพียงหน่วยเดียว เช่น อนุมูลไฮดรอก-
ซิล(-OH) 2. พฤษศาสตร์: เกี่ยวข้อง หรือเข้าสู่รากหรือฐานของพืช 3.
หลักการหรือฐานราก
- radical treatment** การรักษาให้หายขาด โดยมุ่งขจัดสา-
เหตุที่ทำให้เกิดโรค เช่นการผ่าตัดเอาก้อนเนื้องอกออก
- radicle** แรดิเคิล (L.radicula-รากเล็ก ๆ) 1. ภายวิภาค: ฝอยประสาท
หรือหลอดขนาดเล็กของระบบต่างๆ ของอวัยวะ 2. พฤษศาสตร์: ส่วนของ
เอ็มบริโอที่งอกออกมาจากรูไมโครไพล์ของเมล็ด ต่อไปเจริญเป็นราก
แก้ว 3. เคมี: radical
- radioactive** เรดิโอแอกทิฟ กัมมันตรังสี คืออนุภาคที่มีความสามารถผลิตพลังงาน
การแผ่รังสีโดยเฉพาะ อนุภาคแอลฟา และเบตา รวมทั้งรังสีแกมมา
จากนิวเคลียสของอะตอม
- radioactive carbon** คาร์บอน 14 ใช้สัญลักษณ์ว่า C^{14} มี
อยู่ในบรรยากาศเพียงเล็กน้อย และรวมเป็นสารประกอบคาร์บอนใน

กระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง จากพื้นฐานที่ทราบว่า C^{14} มีสภาพครึ่งชีวิต (half life) 5568 ปี เมื่อพบเป็นส่วนประกอบของสารอยู่ภายในสิ่งมีชีวิตชนิดใดก็สามารถประเมินความเก่าแก่ของสิ่งมีชีวิตชนิดนั้นได้ จึงถือว่าเป็น "ธาตุกำหนดเวลา" (carbon clock)

radioactive decay การที่อะตอมของธาตุกัมมันตรังสีซึ่งแผ่รังสีออกมาอย่างต่อเนื่อง จนพลังงานและปริมาณรังสีลดลงตามระยะเวลาที่ผ่านไป ซึ่งต่างกัน ขึ้นกับชนิดของธาตุ นิยมวัดระยะเวลาเรียกว่า half life หรือครึ่งชีวิต

radioactive fall out ฝุ่นกัมมันตรังสี คืออนุภาคที่มีพลังงานการแผ่รังสีที่ลอยอยู่ในบรรยากาศแล้วค่อย ๆ ตกลงสู่พื้น มักใช้กับอนุภาคที่เกิดจากปฏิกิริยานิวเคลียร์ที่ตกลงในบรรยากาศ หรืออุบัติเหตุจากแหล่งผลิตพลังงานจากเตาปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เช่น โรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์ที่เชอร์โนบีล ประเทศยูเครน (ในปัจจุบัน) ทำให้ฝุ่นกัมมันตรังสีกระจายไปตกในประเทศใกล้เคียง

radioactive isotope ไอโซโทปกัมมันตรังสี คือไอโซโทปของธาตุที่มีพลังงานการแผ่รังสีได้ เช่น C^{14} , C^{16} syn: radioisotope

radioautograph เรดิโอออโตกราฟ (L.radius-รังสี + auto-ของตัว + graphen- เขียน) ภาพรังสีในตัว เป็นภาพถ่ายที่มาจากการแผ่รังสีของสารที่มีอยู่ในเนื้อเยื่อของสิ่งมีชีวิต เป็นเทคนิคที่ใช้ในวิชามิถวิทยาเพื่อศึกษาหาตำแหน่งของสารกัมมันตรังสีในเนื้อเยื่อ หรือประยุกต์เพื่อศึกษาหาตำแหน่งของสารกัมมันตรังสีในเนื้อเยื่อ หรือประยุกต์เพื่อศึกษารายละเอียดส่วนประกอบของเซลล์ออร์แกเนลล์ กระบวนการสังเคราะห์โปรตีน หรือลักษณะของโครโมโซม syn: autoradiograph(y)

radiobiology เรดิโอไบออลอจี ชีววิทยาการแผ่รังสี เป็นสาขาหนึ่งของชีววิทยาที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการแผ่รังสีที่มีต่อสิ่งมีชีวิต syn: radiation biology

radiogenetics เรดิโอเจเนติกส์ สาขาหนึ่งของชีววิทยาที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการแผ่รังสีต่อการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม

radiolarian เรดิโอลาเรียน โปรโตซัวที่อยู่ในอนุชั้น (หรืออันดับ) Radiolaria ของชั้น Rhizopoda ไชโทพลาซึมแบ่งเป็น 2 ส่วนส่วนในเรียก

- central capsule ไม่มี contractile vacuole บางชนิดมี
 axopodia สืบพันธุ์ได้ทั้งแบบอาศัยเพศและไม่อาศัยเพศ ทุกชนิดมี
 เปลือกหุ้มตัวเป็นสารประกอบของซิลิกาหรือสตรองเทียมซิลเฟต เป็น
 แพลงตอนในทะเล เมื่อตายเปลือกทับถมกันเป็นส่วนประกอบของ
 radiolarian ooze
- radiolarian ooze เบริโอโลลาเวียน อูซึ ตะกอนละเอียดที่ทับถมกันอยู่กับทะเลเป็น
 บริเวณกว้าง มีส่วนประกอบหลักเป็นเปลือกของโปรโตชีวพวก เบริโอโลลา-
 เวียนและสารอินทรีย์อื่น การเปลี่ยนแปลงทางธรณีวิทยา ทำให้ตะกอน
 ถูกอัดแน่นอยู่ภายในชั้นหินในระดับต่าง ๆ เนื่องจากเป็นสิ่งมีชีวิตที่ถือกำเนิด
 มาตั้งแต่มหายุค Precambrian เช่นเดียวกับจุลชีพอื่น การสำรวจ
 ทางธรณีวิทยา ถ้าพบว่ามีซากดึกดำบรรพ์ของ เบริโอโลลาเวียนอยู่ในชั้นหิน
 บริเวณใด ใช้เป็นข้อสังเกตว่าน่าจะมีแหล่งน้ำมันปิโตรเลียมอยู่ ณ ที่นั้น
- radiole เบริโอโลล โครงสร้างยื่นอยู่บนส่วนมงกุฎ (crown) ซึ่งมีรอยหยักโดยรอบ
 ของหนอนทะเลพวก polychaete เช่น หนอนพัด
- radioreceptor เบริโอรีเซปเตอร์ อวัยวะรับการกระตุ้นจากพลังงานแผ่รังสี เช่น ตา
- radioulna เบริโออุลนา กระดูกแขนก่อนปลายชั้นในและชั้นนอกที่เชื่อมต่อกัน
 เช่น กระดูกขาหน้าก่อนปลายของกบ
- radius เบริเดียส (L. radius-รัศมี) 1. กระดูกแขนก่อนปลายชั้นใน (ด้าน
 หน้า) ที่เรียงขนานกับชั้นนอก คือกระดูก ulna ในสัตว์สี่เท้าคือกระดูก
 ขาหน้าก่อนปลายชั้นหน้า (anterior) 2. ซีกหนึ่งของสัตว์ที่มีสมมาตร
 แบบรัศมี 3. เส้นปีกตามแนวยาวเส้นที่ 3 ในปีกแมลง
- radix (pl. radices) เบริดิซ (L.-ราก) 1. ส่วนที่เป็นรากของเส้นผม หรือขน
 หรือรากของประสาทสมอง หรือไซนัสหลัง 2. รากของพืช
- radula เบริดิวลา ฟันชูด โครงสร้างเป็นแผ่นหรือแถบยาว มีฟันซึ่งเป็นสารประ
 กอบไคทินเรียงเป็นแถวตามขวางของแถบอยู่ที่ส่วน pharynx ทำหน้าที่
 ชูดอาหารพวกตะไคร่ สาหร่าย หรือใบพืชกินเป็นอาหาร เป็นฟันที่มี
 เฉพาะในสัตว์พวกหอยยกเว้นหอยสองฝา ลักษณะของฟัน จำนวน และ
 การจัดเรียงของฟันใช้ประกอบการจำแนกชนิดของหอยได้
- radula sac เบริดิวลา แซค โครงสร้างเป็นถุงอยู่ด้านล่างของช่องปากหอยฝาเดียว
 ซึ่งเป็นที่อยู่ของ radula tooth

- radula tooth** แรดิคลา ทูท ฟันลักษณะกลางยาวของโครงสร้างแรดิคลาในหอยฝาเดี่ยวบางชนิด ทำหน้าที่คล้ายฉมวกยิงปลาในน้ำ ภายในมีสารพิษ เมื่อหลุดออกไป สามารถสร้างขึ้นมาทดแทนใหม่ได้ เช่น ในหอยเต้าปูน
- ragweed** แรกวีด วัชพืชหลายชนิดในสกุล *Ambrosia* ละอองเรณูเป็นสาเหตุทำให้เกิดอาการแพ้ที่เรียกว่า hay fever ในเขตอบอุ่น โดยเฉพาะก่อนเข้าสู่ฤดูหนาว คือช่วงเดือนตุลาคม
- rail** เรล นกชายน้ำวงศ์ Rallidae รูปร่างคล้ายไก่ อ้วน ปีกสั้น ขาและนิ้วค่อนข้างยาว มักกระดกหางขึ้นลงเวลาเดิน หากินช่วงเช้าและเย็นตามแหล่งน้ำที่มีต้นไม้รกทึบ เช่น นกอัญชัญอกเทา (slaty-breasted rail - *Rallus striatus*)
- Raillietina** เรลลิเอกินา ชื่อสกุลของพยาธิตัวตืดในวงศ์ Davaineidae ในอันดับ Cyclophyllidea เป็นปรสิตอยู่ในลำไส้คนและคน ขนาดเล็ก (20-80 มิลลิเมตร) แต่ละปล้องมีอวัยวะสืบพันธุ์ทั้งสองเพศเพียงชุดเดียว มีหลายชนิดที่เคยมีรายงานว่าพบในคน เช่น *Raillietina asiatica* ในไทยเคยมีรายงานว่าพบในเด็ก คือ *R. siriraji*
- ram** แรม แกะ หรือแพะเพศผู้
- ramet** แรมเมท สมาชิกเพียงเซลล์เดี่ยวของโคลน (clone) ดู clone
- ramification** แรมฟิเคชัน (L. ramificare-ทำเป็นแขนง) 1. การแยกออกเป็นแขนง 2. แขนง 3. ลักษณะการจัดเรียงแขนง
- ramus (pl. rami)** เรมัส (L. ramus-แขนง) 1. แขนงที่แยกออกไปจากแต่ละกิ่งหรือสาขาของโครงสร้างคล้ายส้อม 2. ส่วนหลังของกระดูกที่ยื่นล้ำออกไป เช่น แง่ของกระดูกขาถูกขากรรไกรล่าง (กราม) 3. การแยกแขนงขึ้นแรกของหลอดเลือดหรือเส้นใยประสาท
- rancidity** แรนซิดิที (L. rancidus-เหม็นหืน) การเหม็นหืนหรือเหม็นอับเนื่องมาจากบางส่วนของน้ำมันหรือไขมันถูกย่อยสลาย มี 2 กระบวนการ คือ ถูกย่อยสลายด้วยน้ำ (ความชื้น) ที่แทรกอยู่ระหว่างโมเลกุลของน้ำมัน ได้กรดไขมันที่ระเหยง่าย มีกลิ่นเหม็น อีกกระบวนการหนึ่ง คือ น้ำมันถูกออกซิไดส์ที่พันธะคู่ (double bond) ของส่วนหมู่อาร์ (R group ซึ่งเป็นหมู่ไม่ทำปฏิกิริยาของกรดไขมัน) ทำให้บางส่วนของโมเลกุลน้ำมันแตกออกเป็นกรดคาร์บอกซิลิก และกรดไขมันซึ่งระเหยง่ายมีกลิ่นเหม็น เช่น น้ำมันมะพร้าวมีกลิ่นเหม็นหืนง่ายกว่าน้ำมันชนิดอื่น เพราะมีพันธะคู่อยู่มาก

	ดู fatty acid
range	เรนจ์ (Me.-ลำดับ) 1. พิสัย คือ ความแตกต่างระหว่างเซตของค่าสูงสุดและต่ำสุด 2. การเรียงลำดับของสิ่งของเป็นแถว เช่น แถวเทือกเขา 3. บริเวณถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรสิ่งมีชีวิต
ranula	แรนิวลา (L.-กบตัวเล็ก ๆ) ถุงน้ำเนื้องอกใต้ลิ้น อาจเกิดขึ้นข้างใดข้างหนึ่งของสายรั้งโคนลิ้น(frenum) เป็นเนื้องอกของต่อมน้ำลายที่มาจากต่อมใต้ลิ้น หรือจากต่อมใต้ขากรรไกรบน
Ranvier's node	เรนเวียร์'ส โหนด (Louis A. Ranvier นักพยาธิวิทยาชาวฝรั่งเศส 1835-1922) ดู node of Ranvier
rape	เรป (L.rapers-ฉวย) 1. ช่มชืน คือ การร่วมเพศกับผู้อื่นโดยคู่ร่วมไม่ยินยอม และใช้กำลังบังคับ 2. พืชล้มลุกประเภทกล้าชนิดหนึ่ง (<i>Brassica napus</i>) ปลูกเพื่อเก็บเกี่ยวไปใช้เลี้ยงปศุสัตว์ 3. กากผลองุ่นที่คั้นน้ำออกแล้ว
raphe	เรฟี (Gr.rhaphé) 1. กายวิภาค: แถวเชื่อมต่อกันยาวของโครงสร้างที่แบ่งครึ่ง มักเห็นเป็นสันหรือร่อง เช่น เส้นสันกลางที่เป็นแนวต่อระหว่างถุงหุ้มอวัยวะ 2. พฤษศาสตร์: (1) ร่องตามแนวยาว หรือรอยแบ่งฝา(เปลือกหุ้มตัว)ของโปรโตซัวพวกไดอะตอม (2) สันบนเปลือกหุ้มเมล็ดตรงข้ามกับรูไมโครไพล์ เป็นสันที่เปลี่ยนแปลงมาจากสายเล็ก ๆ (funiculus) มาต่อกับเปลือกหุ้มเมล็ดอ่อน เช่น เมล็ดละหุ่ง
rapport	แรปพอร์ (Fr.rapporter-นำกลับมา) ความปรองดอง หรือความเห็นพ้อง โดยเฉพาะระหว่างผู้ป่วยและอายุรแพทย์ผู้ทำการรักษา
raptorial	แรปทอลเรียด (L.raptus-โจมตี ช่มชืน) 1. ดำรงชีพด้วยการล่าเหยื่อ เป็นคำที่ใช้เฉพาะกับนกที่ล่าเหยื่อ 2. เกี่ยวข้องกับนกที่ล่าเหยื่อ หรือมีการปรับสภาพให้เหมาะสำหรับจับเหยื่อ 3. มีเท้าที่ปรับเปลี่ยนเพื่อการจับและฉีกเหยื่อ
rarefaction	แรรีแฟคชัน (L.rarefacere-ทำให้บาง) การกลายโปร่ง เป็นกระบวนการลดความหนาแน่นและน้ำหนักโดยไม่เกี่ยวข้องกับปริมาตร เช่น อากาศที่อยู่สูงไกลขึ้นไปจากผิวโลก จะบางเบาว่าที่อยู่ผิวโลก rarefaction of bone กระบวนการโปร่งบางของกระดูก คือ การที่กระดูกมีรูพรุนมากขึ้นเพราะมีการละลายเนื้อกระดูกออกไป สาเหตุมาจากมีการผลิตพาราไทรอยด์ฮอร์โมนมาก ทำให้มีกระบวนการ

- แม่แทบอไลทิมของแคลเซียมและฟอสฟอรัสมาก ถูกขับออกไปกับปัสสาวะ จึงทำให้ร่างกายขาดแคลเซียมโดยดึงออกมาจากกระดูก ดู parathyroid
- rash** แรช (O. Fr. rasche) เป็นคำที่ใช้ทั่วไปสำหรับผื่นบนผิวหนังที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อ โดยทั่วไปมักเกิดขึ้นชั่วคราวแล้วหายไป เช่น ลมพิษ
- rasorial** เรซอเรียล (L. rasura- ขูด ชีด) คู้ย เชื้อพื้นดินเพื่อหาอาหาร โดยเฉพาจะนกพวกไก่
- rassenkreis** แรสเซนไครส์ (Ger. (Eng. race circle)-วัฏจักรเชื้อชาติ) ชนิดของสิ่งมีชีวิตที่มีพรรณ หรือชาติวงศ์ของสืบสืบที่สืบหลายสายพันธุ์ ซึ่งสามารถผสมพันธุ์กันเองภายในสายพันธุ์ หรือข้ามสายพันธุ์ในช่วงต้นได้ แต่ถ้ามมีการสืบทอดสายพันธุ์มาหลายชั่วรุ่น ปลายของแต่ละสายพันธุ์จะผสมข้ามสายพันธุ์กันไม่ได้
- rastellus** แรสเทลลัส ขนหนามเล็ก ๆ เรียงเป็นแถวอยู่ที่ข้อแรกซึ่งเป็นโคนของขาเคี้ยวหนึบ(chelicera) ในสัตว์พวกแมงมุมที่ขุดโพรงอยู่ในดิน
- rat** แรท (Me.) 1. สัตว์ฟันแทะหางยาวสกุล *Rattus* และสกุลอื่นที่อยู่ในวงศ์ Muridae เช่น หนูพุก(*R. norvegicus*) 2. สัตว์ฟันแทะที่มีรูปร่างคล้ายหนู เช่น cotton rat, muskrat, wood rat
- ratel** แรทเทล หนูหริ่งกินน้ำผึ้ง(honey badger - *Mellivora capensis*) ของแอฟริกา และเอเชียใต้ ในอินเดียเรียกสัตว์ชนิดนี้ว่า grave-digger
- rat flea** แรท ฟลี หมัดหนู(*Xenopsylla cheopis*) เป็นปรสิตภายนอกของสัตว์ฟันแทะ และเป็นพาหะนำเชื้อแบคทีเรีย(*Pasteurella pestis*) สาเหตุของกาฬโรค และโรคเดกเซีย(*Rickettsia prowazekii*) ซึ่งเป็นสาเหตุของโรคไข้รากสาดใหญ่(murine typhus)
- Rathke's pouch** แรทเค'ส เพาท์ โครรงสร้างโป่งเป็นถุงของผนังช่องปากที่มีกำเนิดมาจากเซลล์ชั้นเอกโทเดิร์มในระยะตัวอ่อนของสัตว์มีกระดูกสันหลัง แรทเค'ส เพาท์ จะขึ้นไปหุ้มส่วนที่ยื่นลงมาจากพื้นล่างของสมองแล้วหลุดไปรวมกันเจริญเป็นพู่หน้าและพู่กลางของต่อมใต้สมอง ดู adenohypophysis, pituitary's gland
- ration** เรชัน อาหารและเครื่องดื่มที่ถูกกำหนดปริมาณ ในช่วงเวลาหนึ่ง
- ratile** แรไทท์ 1. มีกระดูกอกแบนไม่มีสัน comp: carinate 2. นกบินไม่ได้ กระดูกอกไม่มีสัน ปีกไม่พัฒนาและขนาดเล็ก ขาแข็งแรง วิ่งเร็ว

ใช้และศัตรูได้ เช่น นกกระจอกเทศแอฟริกา (ostrich), นกกระจอกเทศออสเตรเลีย (emu), นก cassowary ในออสเตรเลีย, นก rhea ในอเมริกาใต้ และนก moa ที่สูญพันธุ์แล้ว

rat-tailed maggot แรท-เทลด์ แมกกอท ตัวอ่อนของแมลงสกุล *Eristalis* ในวงศ์ Syrphidae อาศัยอยู่ในน้ำ มีรยางค์ที่ปรับเปลี่ยนมาเป็นหลอดยาวยึดหดได้ เพื่อใช้เป็นท่อสำหรับหายใจ

rattle แรทเทิล (ME. ratelan) 1. เสียงที่ฟังจากเครื่องช่วยฟังเสียงของอวัยวะภายในเช่น death rattle เป็นเสียงครี๊ดคราดภายในลำคอของผู้ใกล้เสียชีวิต 2. เสียงกรน 3. เสียงร้าวที่เกิดจากโครงสร้างพิเศษสำหรับผลิตเสียงที่ทางของงูหางกระดิ่ง เป็นโครงสร้างที่ประกอบด้วยข้อของกระดูกหางมาเกี่ยวซ้อนกันเมื่อขยับส่ายทำให้เกิดเสียง

rattle snake แรทเทิลสเนค งูหางกระดิ่ง เป็นงูพิษที่ค่อนข้างเชื่องช้า ลำตัวอ้วนกว่างูพิษทั่วไป ลักษณะเด่น คือ มีโครงสร้างผลิตเสียงอยู่ที่ปลายส่วนหาง เมื่อมีศัตรูเข้าใกล้จะชูหางเขย่าโครงสร้างผลิตเสียงเพื่อดึงดูดความสนใจและเป็นการขู่ศัตรู และพร้อมที่จะฉกกัดภายหลัง อยู่ในวงศ์ Crotalidae มีสองสกุลคือ *Sistrurus* คือ massasaugas และ ground rattlers; และสกุล *Crotalus* คือ timber, diamond-back และ prairie rattle snakes เป็นสัตว์ประจำถิ่นของทวีปอเมริกาเหนือ syn: rattler

raucous รอคัส (L. raucus) เสียงแหบห้าว เป็นเสียงที่ดังออกมาจากลำคอ

raven เรเวน (ME. -พุดจ้อ เพ้อเจ้อ หรือหยาบค้าย) นกขนาดกลาง ชนิดดำสนิทและลักษณะทั่วไปคล้ายกา เช่น *Corvus corax* อาศัยอยู่ทางซีกโลกตอนเหนือ

ray¹ เรย์ (L. radius-รัศมี) 1. เส้น หรือลำแสงที่แผ่ออกจากจุดศูนย์กลางในลักษณะของการแผ่รังสีแม่เหล็กไฟฟ้า เช่น ลำแสง หรือรังสีแสง รังสีรองที่เจเน รังสีคอสมิก 2. สัตว: (1) การแบ่งครึ่งแรกเป็นส่วนของสัตว์ที่มีสมมาตรแบบรัศมี (2) เส้นครึ่ง ซึ่งอาจเป็นกระดูกอ่อน หรือกระดูก ทำหน้าที่ค้ำจุนโครงสร้างของครึ่งปลา (3) เนื้อไตส่วนในที่ยื่นเข้าไปในเนื้อไตส่วนนอก เป็นโครงสร้างที่เรียกว่า medullary ray 3. พฤษ: (1) ดอกที่มีลักษณะสมมาตรแบบรัศมี เช่น ดอกทานตะวัน (2) กิ่งของช่อดอกแบบร่ม (umbel) หรือแบน

	<p>ราบ(corymb) หรือช่อดอกที่มีลักษณะคล้ายกัน (3) กลุ่มของเซลล์ที่กระจายออกจากแกนกลางเป็นแฉกในแนวรัศมี เช่น pith ray</p>
ray ²	<p>เรย์ ปลากระเบน เป็นปลากระดูกอ่อนลำตัวแบนพสานกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับครีบอกที่แผ่กว้าง ส่วนหางยาวคล้ายแส้ ได้แก่ ปลากระเบนสกุล <i>Raja</i> ที่เรียกว่า common ray หรือ skate และปลากระเบนอื่น ดู electric ray, manta ray และ stingray</p>
ray-finned fish	<p>เรย์-ฟินเนดฟิช ปลากระดูกแข็งในอนุชั้น Actinopterygii ซึ่งมีกระดูกเส้นครีบอกจุดโครงสร้างของครีบอก เป็นกลุ่มปลากระดูกแข็งเริ่มแรกที่มีมาตั้งแต่มหายุค Paleozoic ซึ่งบางชนิดถือเป็นต้นกำเนิดของปลากระดูกแข็งยุคปัจจุบันและสัตว์มีกระดูกสันหลังที่สูงขึ้นมาตามสายวิวัฒนาการพวก ray-finned fish ยุคแรกเริ่มที่ยังมีชีวิตรอดอยู่จนถึงปัจจุบัน คือ ปลา paddlefish และปลา sturgeon ดู paddlefish, sturgeon</p>
reaction	<p>รีแอกชัน (L.reactus-ตอบโต้) 1. ชีวะ: การตอบโต้ หรือการตอบสนองต่อสิ่งเร้า 2. จุลชีว: การเปลี่ยนแปลงสภาวะของมีเดียม หมายถึง pH 3. เคมี: (1) ปฏิกริยาระหว่างสารตั้งแต่สองสารขึ้นไป (2) การเปลี่ยนแปลงปฏิกิริยาเคมี</p>
reagent	<p>รีเอเจนท์ (L.reagere-ตอบโต้) 1. สารที่เกี่ยวข้องในปฏิกิริยาเคมี 2. สารที่ใช้เพื่อการตรวจสอบการมีสารใดสารหนึ่งในตัวอย่าง 3. สิ่งที่น่ามาใช้เพื่อการทดลองทางจิตวิทยาโดยเฉพาะเพื่อทดสอบการตอบสนองต่อสิ่งเร้า</p>
realm	<p>เรียลล์ อาณาบริเวณที่อยู่อาศัยของสัตว์บนผิวโลก แบ่งเป็น 6 บริเวณใหญ่ คือ Nearctic, Neotropical, Palearctic, Ethiopian, Oriental และ Australian</p>
reasoning	<p>รีซันอิง พฤติกรรมการใช้เหตุผล เป็นพฤติกรรมที่มีเฉพาะในสัตว์มีกระดูกสันหลังที่สมองส่วนซีรีเบลลัมพัฒนาดี สัตว์สามารถนำพฤติกรรมเรียนรู้จากสถานการณ์หนึ่งมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างจากเดิมได้</p>
recapitulation	<p>รีแคพิทิวเลชัน (ME.re-อีกครั้ง + capitulum-การตัดเป็นส่วน) ลักษณะปรากฏในการเจริญของโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงได้ หรือเปลี่ยนแปลงชั่วคราว ซึ่งไปคล้ายคลึง หรือสอดคล้องกับโครงสร้างที่มีหน้าที่ถาวรของบรรพบุรุษ</p>

- recapitulation theory** รีแคพิทิวเลชัน เฮ็ชรี ทฤษฎีปฏิสนธิ เป็นทฤษฎีที่เสนอ
โดยนักชีววิทยาชาวเยอรมันชื่อ Ernst Heirich Hacckel มีหลัก
การว่า การเจริญของตัวอ่อนตามขั้นตอนต่าง ๆ ของสิ่งมีชีวิตแต่ละตัว
แต่ละชนิดจะดำเนินซ้ำรอยลักษณะดั้งเดิมของบรรพบุรุษของสิ่งมีชีวิตนั้น
syn: biogenetic law, Hacckel's law
- Recent epoch** รีเซนท์ อีพอค สมัยที่ 2 ของคาบ Quaternary ในมหายุค Ceno-
zoic เป็นสมัยต่อจาก Pleistocene เมื่อสิ้นสุดยุคน้ำแข็งครั้งสุดท้าย
เมื่อประมาณหนึ่งหมื่นปีมาถึงปัจจุบัน ถือเป็นสมัยของมนุษย์ที่มีวิวัฒนาการ
เต็มที่
- receptacle** รีเซปเทเคิล 1. สัตว: โครงสร้างที่ทำหน้าที่รับและพักเก็บ เช่น ถู
เก็บน้ำอสุจิในพวกหนอนปล้อง 2. พืช: (1) ปลายของแขนงที่มี
อวัยวะสืบพันธุ์ เช่น ในพืชพวก rockweed (2) โครงสร้างรูปถ้วย
ซึ่งภายในมี archegonium และ antheridium ของพวกไลเวอร์-
เวิร์ท (3) ฐานรองดอกของพืชชั้นสูง (พืชที่เมล็ดมีเปลือกหุ้ม)
- receptor** รีเซปเตอร์ (L.- ผู้รับ) 1. สัตวและกายวิภาค: โครงสร้างรับการ
กระตุ้น เช่น (1) ปลายประสาทรับความรู้สึก (2) เซลล์เยื่อผิวที่ทำ
หน้าที่รับความรู้สึก เช่น olfactory cell (3) ส่วนของอวัยวะรับ
ความรู้สึกซึ่งภายในประกอบด้วยเซลล์รับความรู้สึก เช่น organ of
Corti ภายใน cochlear ของหูส่วนใน (4) อวัยวะพิเศษรับความ
รู้สึก เช่น ตา หรือหู 2. จุลชีว: ส่วนของเซลล์โดยเฉพาะเยื่อหุ้ม
เซลล์ที่จับกับแอนติเจนเป็นการกระตุ้นให้เซลล์สร้างแอนติบอดีขึ้น
- recessive¹** รีเซสซีฟ (L.recessus- ลดลง) ปิดบัง ซ่อนเร้น ไม่เด่นชัด
- recessive²** 1. ลักษณะด้อย หรือลักษณะถูกข่ม 2. สิ่งมีชีวิตแต่ละตัวที่มีลักษณะ
ปรากฏเป็นลักษณะด้อย
- recessive charactor** รีเซสซีฟ แคนแรกเตอร์ พันธุ์: ลักษณะด้อยหรือลักษณะถูกข่ม
เป็นลักษณะที่เมื่อมียีนซ่มหรือยีนเด่นอยู่ด้วยจะไม่สามารถแสดงลักษณะ
ปรากฏของตัวเองออกมา จะแสดงลักษณะปรากฏก็ต่อเมื่อไม่มียีนซ่ม
หรือในกรณีที่ยีนเป็นโฮโมไซกัส
- recessive gene** รีเซสซีฟ ยีน ยีนด้อย เป็นยีนที่จะแสดงลักษณะปรากฏได้ต่อเมื่อมี
อยู่ในตัวที่มียีนเป็น โฮโมไซกัส หรือไม่มียีนซ่ม

- reciprocal fertilization** วิธีพรวนคัล เพอร์ทิลเซชัน การจับคู่ผสมพันธุ์แบบ
กลับหัวกลับหางของสัตว์ที่มีวิยะเพศ 2 ชนิดในตัวเดียวกัน แต่อยู่ใน
ตำแหน่งไม่ตรงกันเพื่อแลกเปลี่ยนอสุจิไปเก็บไว้ในถุงรับอสุจิ เช่น ใน
พวกหอนปล้องและพยาธิไส้เดือน
- recombination** รีคอมบิเนชัน (L.re-อีกครั้ง + combinare-ผูก รวม) ลักษณะ
ผสมที่ปรากฏในชั้นลูก แต่ไม่มีในพ่อแม่
- rectal** เรคทัล (L.rectus-ตรง) เกี่ยวข้อง หรือเป็นของ ไส้ตรง
rectal alimentation การให้อาหารผ่านทางไส้ตรง
syn: rectal feeding, nutrient enema
rectal gill เหงือกสำหรับหายใจอยู่ภายในไส้ตรงของตัว
อ่อนที่คล้ายตัวเต็มวัยของแมลงปอ
rectal gland ต่อมขับถ่ายเกลือส่วนเกินที่มีท่อมาเปิดในลำไส้
ใหญ่ของพวกปลาฉลาม
rectal reflex ความรู้สึกปกติที่ไส้ตรงจะเคลื่อนตัวเพื่อขับ
อุจจาระออกจากร่างกาย
- rectrix(pl.rectrices)** เรคทริกซ์ ชนนกอันยาวที่หางซึ่งยาวกว่าส่วนอื่นของลำตัว
- rectum** เรคทัม (L.-ตรง) ส่วนของลำไส้ใหญ่ที่ต่อออกไปจาก (1) ลำไส้
ใหญ่ส่วนโคลอนไปยังทวารหนักเรียก ไส้ตรงในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
(2) ลำไส้เล็กไปยังช่องเปิดร่วมในสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ (3) โคลอน
ไปยังทวารหนักในพวกแมลง
- recumbent** รีคัมเบนท์ (L.recumbens-นอนลง) 1. นอนลงหรือนอนตะแคงซ้าย
2. นอนแบบชี้เกี้ยวสันหลังยาว
- recuperation** รีคิวเพอเรชัน (L.recuperare- กลับคืน) ระยะพักฟื้น การคืนสู่
สภาพปกติหลังจากการป่วย
- recurrent** รีเคอร์เรนท์ (L.recurrens- การกลับหรือหมุนกลับ) การหมุนกลับ
เป็นจังหวะ
recurrent fever ไข้กลับ ลักษณะอาการแบบเป็น ๆ หาย ๆ
syn: relapsing fever
recurrent parent ตัวพ่อพันธุ์ หรือแม่พันธุ์ที่นำมาผสมกับลูก
ในการทำผสมกลับ(back cross)
- red** เรด (AS.read) สีแดงซึ่งเป็นแม่สีของสเปกตรัม

	red blindness ตาบอดสีแดง เป็นลักษณะตาบอดสีที่พบมากที่สุด
	red blood cell เซลล์เม็ดเลือดแดง syn: erythrocyte
	red lead สีแดงที่มี lead tetroxide เป็นสารที่ให้สี
	red nucleus เนื้อสมองสีเทาใน tegmentum ของสมองส่วนกลาง syn: nuleus ruber
	red precipitata สีแดงของเมอร์คิวริกออกไซด์ เป็นสารพิษทำให้เกิดอาการเช่นเดียวกับเมอร์คิวริกคลอไรด์
	red softening เลือดออกในสมองและไขสันหลังทำให้บริเวณเลือดออกนุ่มกว่าส่วนอื่น
redbird	เรดเบิร์ด 1. นกคาร์ดินัล (<i>Richmondia cardinalis</i>) เป็นนกขนาดเล็ก เพศผู้ขนสีสดฉูดฉาดต่างจากเพศเมีย อยู่ในวงศ์ Fringillidae ไม่พบในไทย 2. นกที่มีสีแดง เช่น scarlet tanager
red body	เรด บอดี้ โครงสร้างของระบบเลือดที่ผิวด้านในของถุงลมลอยตัวในปลาบางชนิด เช่น ปลาไหล
red bug	เรด บัค ดู chigger
redd	เรดด์ บริเวณวางไข่และทำเป็นรังสำหรับฟักไข่ของปลาบางชนิด เช่น ปลานิล
red deer	เรด เดียร์ 1. กวางแดง (<i>Cervus elaphus</i>) ที่พบได้ทั่วไปในยุโรป 2. กวางหางขาวที่อยู่ในช่วงฤดูร้อนจะมีขนสีแดง
redhead	เรดเฮด <i>Aythya americana</i> เป็ดดำน้ำ หัวกลมสีน้ำตาลแดง อยู่ในอนุวงศ์ Aythyinae ของวงศ์ Anatidae สกุกเดียวกันกับเป็ดดำหัวดำ (Baer's pochard - <i>A. baeri</i>) ไม่พบเป็ดชนิดนี้ในไทย
redhorse	เรดฮอร์ส ปลาแคตในอนุอันดับ Ostariophysi (Cypriniformes) สกุก <i>Moxostoma</i> เป็นปลาที่เนื้อหยาบ ทำอาหารได้ อยู่ในน้ำน้ำอเมริกาเหนือ
redia	เรเดีย (Francesco Redi นักธรรมชาติวิทยาชาวอิตาลี 1626-1698) ตัวอ่อนระยะที่สองของพยาธิใบไม้ที่ต้องการโฮสต์กึ่งกลางสองชนิด พบในหอยฝาเดี่ยวน้ำจืด หอยขบ และหอยสองฝาบางชนิด เรเดียเจริญมาจาก sporocyst ซึ่งถือเป็นตัวอ่อนระยะแรก เรเดียเจริญต่อไปเป็น daughter redia หรือตัวอ่อนระยะที่ 3 ต่อไปคือ cercaria
redpoll	เรดพอลล นกฟินช์ในซีกโลกแถบเหนือ สกุก <i>Acanthis</i>

redshank	เรดชังก์ นกชายทะเลขนาดเล็ก จะงอยปากยาวตรง ขาวาวปานกลาง อยู่ในวงศ์ Tringinae ของวงศ์ Scolopacidae เช่น นกทะเลขาแดงธรรมดา (common redshank - <i>Tringa totanus</i>)
red snow	เรด สโนว์ หิมะในเขตขั้วโลก หรือบนภูเขาสูงที่มีสีชมพู เนื่องจากมีจุลชีพบางชนิดเจริญอยู่ภายในเป็นจำนวนมาก เช่น พวกไซแอนโอแบคทีเรีย หรือโปรโตซัวพวก Phytomastigina ที่มีออร์แกเนลล์สีแดง
redstart	เรดสตาร์ท นกขนาดเล็ก ส่วนใหญ่กินแมลง ลักษณะการบินคล้ายผีเสื้อ ลักษณะทั่วไปคล้ายนกกระจ่าง (warbler) และนกจับแมลง (flycatcher) เป็นกลุ่มหนึ่งในหลายกลุ่มที่ลักษณะต่างกันของวงศ์ Turdidae เช่นนกเซนแปลง (white-bellied redstart - <i>Hodgsonius phaenicuroides</i>) และนกเซนสีฟ้าท้ายทอยสีน้ำตาล (blue-fronted redstart - <i>Phoenicurus frontalis</i>)
red tide	เรด ไทด์ ซึ่ปลาวาฬ ปรากฏการณ์ที่น้ำทะเลมีสีแดงเป็นบริเวณกว้าง เป็นครั้งคราว เนื่องจากการเพิ่มเป็นจำนวนมากของโปรโตซัวพวก ไดโนแฟลเจลเลท โดยเฉพาะสกุล <i>Gonyaulax</i> และ <i>Gymnodinium</i> ซึ่งจะผลิตสารพิษ saxitoxin เปลี่ยนสีน้ำทะเล และเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำอื่น
reduce	รีดิวซ์ (L.re-อีกครั้ง + ducere-นำไป) 1. นำกลับเข้าที่เดิม หรือจับต่อ เช่น กรณีของกระดูกแตกหรือหัก 2. ทำให้อ่อนลง หรือจางลง เช่น สารละลาย 3. ทำให้ลดลง เช่น ความอ้วนหรือน้ำหนัก
reducer	รีดิวเซอร์ ดู decomposer
reducing agent	รีดิวซิง เอเจนต์ ตัวรีดิวซ์ คือสารที่เสียอิเล็กตรอนได้ง่าย จึงไม่ทำให้สารอื่นถูกรีดิวซ์ เช่น ไฮโดรเจนซัลไฟด์ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์
reducing sugar	รีดิวซิง ซูการ์ น้ำตาลที่มีคุณสมบัติเป็นตัวรีดิวซ์เนื่องจากในโมเลกุลมีหมู่แอลดีไฮด์อิสระที่คาร์บอนตำแหน่งที่ 1 เช่น น้ำตาล กลูโคส และ ฟรุคโตส สามารถทดสอบคุณสมบัตินี้ได้ด้วยสารละลายเบเนดิกและเฟห์ลิง เมื่ออุ่นคอปเปอร์ซัลเฟตที่มีอยู่ในสารละลายทั้งสองก็จะถูกรีดิวซ์ได้เป็นคอปรัสออกไซด์ ซึ่งตกเป็นตะกอนสีแดงอิฐ
reductase	รีดักเทส เอนไซม์เร่งปฏิกิริยารีดักชันของสาร
reduction	รีดักชัน 1. ชีวะ: (1) การลดปริมาณแคลอรีในอาหารเพื่อให้น้ำหนักลดลง (2) การลดจำนวนโครโมโซมจากดิพลอยด์มาเป็นแฮพลอยด์

- เช่น ในการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิส 2. เคมิ: ปฏิกริยาเคมีที่สารที่ถูกรีดิวซ์ได้รับอิเล็กตรอนเพิ่มขึ้น เช่น ปฏิกริยาที่มีการเพิ่มไฮโดรเจนอะตอม หรือเสียออกซิเจนอะตอม ดังกรณีของ NADP ได้รับอิเล็กตรอนในรูปของไฮโดรเจนอะตอมได้ NADPH
- reduviid** รีดิววิด แมลงในวงศ์ Reduviidae ของอันดับ Hemiptera เช่น assassin bug หรือ kissing bug ซึ่งเป็นพาหะนำเชื้อ *Trypanosoma cruzi* ซึ่งเป็นสาเหตุของโรค american trypanosomiasis หรือ Chaga's disease ดู trypanosomiasis
- red water** เรด วอเตอร์ 1. ดู red tide 2. ปัสสาวะที่มีเลือดปนออกมาด้วย syn: hematuria
- red water fever** เรด วอเตอร์ ฟีเวอร์ ดู Texas fever
- reedbird** รีดเบิร์ด ดู bobolink
- reedbuck** รีดบัค สัตว์คล้ายกวางของแอฟริกา สกุล *Redunca*
- reef** รีฟ สันแนวหินปะการัง หรือทรายที่มีความสูงเกือบถึงระดับผิวน้ำ เป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียก แนวหินใต้น้ำ ดู coral reef
- reeve** รีฟ นกชายเลนเพศเมีย (*Philomachus pugnax*) อยู่ในวงศ์ Calidrinae ดู ruff
- reflex** รีเฟล็กซ์ (L.reflexus- โค้งกลับ) สะท้อนกลับ
 reflex action อากาทรหดตัวของกล้ามเนื้อโดยไม่ได้ตั้งใจซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของระบบประสาทไขสันหลัง เช่น การกระพริบตาเมื่อมีสิ่งของผ่านเข้ามาอย่างรวดเร็ว การกระตุกของหัวเข่า โดยทั่วไปเป็นอาการตอบสนองเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดขึ้นโดยกระทันหัน
 reflex arc วงกิริยาสนองจับปล้น ประกอบด้วยอวัยวะรับความรู้สึกที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย เส้นใยประสาทรับความรู้สึกเข้าสู่ศูนย์กลางที่ไขสันหลังและสมอง แล้วส่งออกทางเส้นใยประสาทสั่งการไปยังอวัยวะรับการตอบสนองซึ่งส่วนใหญ่เป็นกล้ามเนื้อ
- reforestation** รีฟอเรสเทชัน การฟื้นฟูสภาพป่า เป็นการทำให้ป่าเสื่อมโทรมทั้งที่เกิดตามธรรมชาติ หรือโดยการกระทำของมนุษย์ให้กลับคืนสู่สภาพป่าที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์ เทคนิคและวิธีการฟื้นฟูขึ้นอยู่กับลักษณะเดิมของป่า พื้นดิน และภูมิอากาศ โดยทั่วไปนิยมใช้พันธุ์พืชที่มีอยู่เดิมหลายชนิดปลูก

	ทดแทนและมีการบำรุงรักษา อาจใช้พืชโตเร็วปลูกเพื่อรักษาสภาพดินก่อนแล้วตามด้วยพืชเดิมหรือพืชอื่นที่เหมาะสม
reflux	รีฟลักซ์ (L.re-กลับ + fluxus-ไหล) การไหลกลับ ดู regurgitation
refraction	รีแฟรคชัน (L.refraction- แดกกลับ) 1. การหักเหจากแนวตรงเมื่อผ่านเข้าไปในตัวกลางที่มีความหนาแน่นต่างกัน เช่น การหักเหของแสงเมื่อผ่านเข้าไปในแท่งแก้ว หรือปริซึม 2. การตรวจตาเพื่อทราบความผิดปกติในการหักเหแสงและการแก้ไขข้อบกพร่องนี้
refugium(pl.refugia)	รีฟิวเกียม อาณาบริเวณถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์หรือพืชที่คงสภาพเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงหรือล้อมรอบ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แหล่งหลบภัยหรือปลอดภัยที่สัตว์หรือพืชจะอยู่อาศัยได้โดยไม่ได้รับอันตรายหรือผลกระทบจากอิทธิพลภายนอก
refusion	รีฟิวชัน (L.refusus-เทกลับ) การใส่คืน หรือการไหลคืนเช่น การฉีดเลือดกลับคืนเข้าสู่ระบบหมุนเวียนโลหิตหลังจากนำออกมาเพื่อทำการบำบัด
regeneration	รีเจเนเรชัน (L.re-อีกครั้ง + generare-ผลิต) 1. การงอกแทนที่ เช่น การงอกของหางจิ้งจกแทนหางอันเก่าที่ถูกสลัดทิ้งเมื่อตกใจ ส่วนใหญ่มักไม่ใช้ส่วนของร่างกายเช่น เล็บ ขน หาง หรือรยางค์ 2. ในสัตว์ชั้นต่ำและพืช คือการสืบต่อพันธุ์ โดยทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของตัวกลับคืนสู่ลักษณะและหน้าที่ได้ดังเดิมหลังจากเซลล์และเนื้อเยื่อของร่างกายซึ่งไม่ใช่เซลล์สืบพันธุ์ถูกแบ่งหรือหักออก
regimen	เรจิเมน (L.-กฎ) 1. การควบคุมเพื่อให้การดำรงชีวิตและสุขอนามัยอยู่ในสภาพที่ดี เช่น การควบคุมอาหาร การนอน การออกกำลังกาย ตลอดจนการวางตัว 2. สุขอนามัย
region	รีเจียน (L.regio- เส้นขอบเขต) 1. ส่วนของร่างกายที่มีการแบ่งขอบเขตตามธรรมชาติ เช่น การแบ่งส่วนของหน้าท้องออกเป็นส่วนบนและส่วนล่างซีกซ้ายและซีกขวาโดยมีสะดือเป็นจุดศูนย์กลาง 2. การแบ่งอาณาบริเวณถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์เป็นเขตที่มีลักษณะเฉพาะโดยมีพันธุ์สัตว์และพืชต่างไปจากเขตอื่น

- R. group** อาร์ กรุป หมู่ที่ไม่ใช่หมู่ทำปฏิกิริยาหลักในโมเลกุลของสารประกอบ เช่น กรดอะมิโน serine มีอาร์กรุปคือ CH_2OH หมู่ทำปฏิกิริยาหลักคือ หมู่อาร์บอกลิล (COOH) และหมู่อะมิโน (NH_2) อาร์กรุปอาจเป็นสาย ขาวพันธะเดี่ยวหรือคู่ หรือเป็นวงก็ได้
- regular** เรกิวลาร์ (L.regula-กฎ) 1. ตามระเบียบ กฎเกณฑ์ หรือนิสัย 2. มีขนาด รูปร่าง หรือโครงสร้างปกติคงที่ 3. พฤษ: ดอกที่มี ลักษณะสมมาตรแบบรัศมี โดยเฉพาะวงกลีบดอก เช่น ดอกบัว ดอกมะลิ
- regulative development** เรกิวเลทีฟ เดเวลอปเม้นท์ การควบคุมการเจริญ เป็นบริเวณเฉพาะส่วนในตัวอ่อนซึ่งควบคุมการเจริญเป็นอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย การสูญเสียเซลล์ลาสโทเมียร์เพียงบางส่วนไม่มีผลกระทบต่อ การเจริญของตัวอ่อน ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม บริเวณควบคุมการ เจริญเกิดขึ้นช้ากว่าในสัตว์ชั้นต่ำ
- regulator gene** เรกิวเลเตอร์ ยีน ยีนควบคุม เป็นยีนที่มีตำแหน่งอยู่ใกล้กับ operator gene ของ operon ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของยีน โครงสร้างเพื่อกำหนดอัตรา เวลา และปริมาณผลผลิต ดู operon
- regurgitation** รีเกอร์จิทชัน (L.re - อีกครั้ง + gurgitare - ทำให้ท่วม) 1. การสำรอก เป็นการทำให้ของแข็ง หรือของเหลวไหลย้อนจาก กระเพาะอาหารมาสู่ปาก มีหลายสาเหตุ เช่น ความผิดปกติของทางเดินอาหาร การเป็นอัมพาตของเพดานอ่อน โรครคอดีป 2. การไหล ส่วนกลับของเลือด เนื่องจากลิ้นหัวใจบกพร่อง
- rehabilitation** รีฮาบิลิเทชัน (L.rehabilitare) การพักฟื้น หรือการฟื้นฟูสุขภาพ เป็นการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วยหรือการผ่าตัดภายใต้คำแนะนำ ของแพทย์เพื่อให้ร่างกายคืนสู่สภาพปกติ
- Reichert's cartilage** ไรเชิร์ต'ส คาร์ทิลเลจ (Karl B. Reichert นักกาย วิชาคชาวเยอรมัน 1811-1884) กระดูกอ่อนของเหงือกคู่ที่สองในตัว อ่อน ต่อไปเจริญเป็นกระดูกโกลนของหูส่วนใน แ่งของกระดูก styl- oid เอ็นยึดกระดูกไฮออยด์และ styloid และส่วนที่ยื่นคล้ายเขาสัตว์ ของกระดูกไฮออยด์
- reindeer** เรนเดียร์ กวางในสกุล *Rangifer* โดยเฉพาะ *R. taranodus* ในเขตซีกโลกเหนือ ที่ถูกนำมาเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อใช้เป็นอาหาร อยู่ใน วงศ์ Cervidae เหมือนกวางทั่วไป ทั้งเพศผู้และเพศเมียมีเขาซึ่งมี

- ลักษณะเฉพาะ อาหารหลักคือไลเคนที่เรียกว่า reindeer moss
- reindeer moss เรนเดียร์ มอส ไลเคนที่แตกกิ่งก้านมีลักษณะคล้ายเขากวางเรนเดียร์ เช่น *Cladonia rangiferina* พบเฉพาะในเขตขั้วโลกเหนือที่มีอากาศหนาวเย็น เป็นอาหารหลักของกวางเรนเดียร์
- rejuvenation รีจูเวเนชัน (L.re- อีกครั้ง + juvenis- เยาว์วัย) กลับเป็นหนุ่มหรือกลับคืนสู่สภาพปกติแข็งแรง
- relapse รีแลปส์ (L.relapsus) การเกิดโรคกลับ หรือการเป็นโรคกลับหลังจากมีอาการดีขึ้นคล้ายเข้าสู่สภาพปกติ
- relapsing fever รีแลปซิง ฟีเวอร์ ไข้กลับเป็นอีก หรือไข้กลับซ้ำ เป็นโรคติดต่อที่เป็น ๆ หาย ๆ ขณะเป็นมีไข้ขึ้นสูง สาเหตุมาจากแบคทีเรีย spirochete หลายชนิดในสกุล *Borrelia* พาหะนำโรคคือ เห่า และเห็บสกุล *Ornithodoros*
- relaxin รีแลกซิน ฮอร์โมนที่เป็นสารประกอบพอลิเพปไทด์ ผลิตโดยคอร์พิลลูเทียมในรังไข่ขณะที่มีการตั้งครรภ์ ในอุตสาหกรรมผลิตจากรังไข่หมูที่ตั้งครรภ์ ไข่เป็นสารลดความตึงของกล้ามเนื้อคลาย และช่วยให้ปากกล้ามเนื้อเปิด นอกจากนี้ยังช่วยให้เอ็นยึดกระดูกหัวหน้าคลายตัว ทำให้ช่องกระดูกเชิงกรานขยายขึ้น เป็นฮอร์โมนที่ช่วยให้คลอดลูกง่ายขึ้น
- release factor รีลีส แฟคเตอร์ สารที่ผลิตโดยเซลล์ผลิตสารคัดหลั่งของสมองส่วนไฮโปทาลามัส ทำหน้าที่ควบคุมรักษาระดับการผลิตและการคัดหลั่งฮอร์โมนของต่อมใต้สมองส่วนหน้า
- relict เรลิกต์ สิ่งที่เหลือหรือตกค้าง เช่นผู้รอดชีวิต (1) ผู้รอดชีวิตจากที่ครั้งหนึ่งเคยเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น กิ้งก่ายักษ์ *tautera* (*Sphenodon*) ซึ่งควรสูญพันธุ์ไปพร้อมกับพวกกิ้งก่าโบราณไดโนเสาร์ แต่ปัจจุบันยังคงมีชีวิตรอดอยู่เพียงบางเกาะในประเทศนิวซีแลนด์ ถือว่าเป็น "ซากดึกดำบรรพ์ที่มีชีวิต" (living fossil) (2) สิ่งมีชีวิตที่รวมกลุ่มกันอยู่ในที่ใดที่หนึ่งซึ่งแยกจากสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกัน หรือชนิดใกล้เคียงกัน
- remedy เรมเอดี (L.remidium-ยา) 1. สิ่ง หรือยาที่ใช้เพื่อการบรรเทาหรือรักษาโรคได้ 2. การบำบัดรักษา หรือรักษาโรค
- remex(pl.remiges) เรมเอกซ์ ขนนกที่ใช้เพื่อการบิน ได้แก่ขนนกที่ปีกนกเริ่มจากโคนถึงปลายปีก

remission	รีมิสชัน (L.remissio - หยุดพัก ยกลง) 1. อาการทุเลา หรือ ความรุนแรงของโรคลดลง 2. ระยะโรคสงบ หรือระยะไม่แสดงอาการของโรค
remittent	รีมิทเทนท์ (L.remittere - ส่งกลับ) อาการจับไข้สลับกับหยุดไข้ อาการเป็น ๆ หาย ๆ
remora	เรมอรา ปลาดูด หรือปลาฉลามดูด เป็นปลาที่ส่วนครีบหลังปรับเปลี่ยนเป็นโครงสร้างใช้สำหรับเกาะติดกับปลาอื่นรวมทั้งปลาฉลามด้วย อยู่ในอันดับ Discocephali สกุลที่พบทั่วไปคือ <i>Remora</i> และ <i>Echeneis</i>
ren	เรน (L.) ไต
renal	รีนัล (L.renalis) 1. เกี่ยวข้องกับไต 2. ลักษณะคล้ายไต acute renal failure อาการไตล้มเหลวเฉียบพลัน เกิดจากหลายสาเหตุ เป็นผลให้เลือดไหลเข้าหน่วยไตไม่ได้ ที่พบบ่อยคือ เกิดจากพิษของสารปรอท คาร์บอนเตทราคลอไรด์ เอทิลีนไกลคอล พิษแบคทีเรีย และหน่วยไตอักเสบ renal corpuscle หน่วยไตของสัตว์มีกระดูกสันหลังที่มีถุงหุ้มตัวอ่อน ประกอบด้วย กลุ่มหลอดเลือดฝอย glomerulus ที่ล้อมด้วย Bowman's capsule syn: Malpighian corpuscle renal portal vein หลอดเลือดดำที่นำเลือดจากส่วนท้ายของร่างกายกลับเข้าสู่ไตของสัตว์พวก ปลา สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ สัตว์เลื้อยคลาน และนก renal tubule ดู nephron
renature	รีเนเจอร์ การคืนสู่สภาพธรรมชาติของโปรตีน หลังจากการถูกทำให้แปลงสภาพ(denature)ด้วยความร้อนหรือสารเคมี โปรตีนที่ถูกความร้อนไม่สูง หรือสารเคมีที่เป็นกรด-เบสอย่างอ่อน จะทำให้พันธะที่ทำให้โครงสร้างบิดเกลียวหรือม้วนงอของโปรตีนคลายตัว เมื่อความร้อนหรือกรด-เบสหมดไป โปรตีนสามารถคืนสู่สภาพธรรมชาติเดิมได้
renette	เรเนเทก เซลล์ต่อมขนาดใหญ่ของหนอนเนมาโทด มีท่อเปิดออกสู่ภายนอกลำตัว ทำหน้าที่เป็นโครงสร้างสำหรับขับถ่ายของเสีย
renin	เรนิน เอนไซม์ที่ผลิตโดยไต ปล่อยออกมาตามกระแสโลหิต ทำหน้าที่เปลี่ยน alpha 2-globulin(โปรตีนในน้ำเลือด)ให้เป็น angiotensin I&II ตามลำดับ angiotensin เป็นสารทำให้หลอดเลือดบีบตัว

rennet	เรนเนท 1. สารสกัดจากกระเพาะอาหารของลูกวัวมี rennin เป็นส่วนประกอบหลัก 2. ของเหลวที่มีเอนไซม์ rennin ใช้เพื่อกำจัดไขมันในการทำเนยแข็ง 3. กระเพาะอาหารส่วนที่ 4 คือ abomasum ของสัตว์เคี้ยวเอื้อง
rennin	เรนนิน เอนไซม์ในน้ำย่อยจากกระเพาะอาหารของสัตว์เคี้ยวเอื้อง มีหน้าที่ทำให้น้ำนมเป็นลิ่ม โดยทำให้ caseinogen จับก้อนเมื่อมีแคลเซียมไอออนอยู่ด้วยได้ casein ซึ่งไม่ละลายน้ำ ไม่พบเรนนินในคน
reovirus	รีโอไวรัส คำย่อของ respiratory enteric orphan virus เป็นไวรัสที่พบได้ในหลอดลมและหลอดอาหารของบุคคลที่มีร่างกายและสุขภาพดี ยังไม่ทราบความสำคัญว่าเป็นสาเหตุให้เกิดโรคใดหรือไม่ เคยจัดไว้ใน กลุ่ม Echo virus, type 10
repellent	รีเพลเลนต์ 1. สารที่ใช้ขับสิ่งมีชีวิตที่ไม่พึงปรารถนา เช่น แมลงเห็บ ไร อาจใช้ในรูปแบบของของเหลวทาผิว หรือฉีดเป็นละออง ทำเป็นผงฝุ่น หรือให้แทรกเข้าไปในเสื้อผ้า 2. ทำให้อาการบวมลดลง 3. สารลดอาการบวม
replete	รีเพลท ดู honey ant
replication	เรพลิเคชัน การถ่ายแบบ เป็นการเพิ่มสารพันธุกรรม หรือ DNA ขึ้นจากเดิมอีก 1 เท่าตัว โดยมีลำดับการเรียงตัวของนิวคลีโอไทด์เหมือนเดิม แต่กลับข้างเป็นแบบภาพในกระจกเงา เกิดขึ้นในระยะ interphase ของการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส และระยะที่สองของการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิส เริ่มจากไฮโดรเจนบอนด์ที่พันธะอยู่ระหว่างสองสายของเส้นพอลินิวคลีโอไทด์คลายตัวด้วยเอนไซม์ แต่ละสายที่ทะยอกแยกออกจะมีเบสที่เป็นคู่สมมาจับ ตามด้วยน้ำตาลดีออกซีไรโบสและฟอสเฟต ได้เป็นนิวคลีโอไทด์ทีละหนึ่งนิวคลีโอไทด์ไปเรื่อย ๆ โดยมีเอนไซม์มาช่วยต่อนิวคลีโอไทด์เข้าด้วยกัน เป็นเส้นพอลินิวคลีโอไทด์เส้นใหม่
repolarization	รีโพลาริเซชัน การมีศักย์ไฟฟ้าขึ้นมาใหม่ในเซลล์กล้ามเนื้อหรือเซลล์ประสาท หลังจากการหดตัวหรือการนำไฟฟ้าแล้ว
reproduction	รีโพรดักชัน (L.re- อีกครั้ง + productio- การผลิต) 1. การสืบพันธุ์ 2. การก่อสร้างเนติขึ้นใหม่ของโครงสร้างหรืออวัยวะ เป็นการเพิ่มจำนวนจากหนึ่งเป็นสองโดยมีลักษณะเหมือนเดิม

asexual reproduction การสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ เป็นการสืบพันธุ์โดยใช้เซลล์ของร่างกาย เช่น การแบ่งเซลล์จากหนึ่งเป็นสองของโปรโตซัว การแตกหน่อของยีสต์

sexual reproduction การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ เป็นการสืบพันธุ์โดยมีการปฏิสนธิของเซลล์สืบพันธุ์ที่มีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์ เซลล์สืบพันธุ์อาจมีรูปร่างและขนาดเหมือนกัน เช่น ในกรณีของสิ่งมีชีวิตชั้นต่ำบางชนิด หรือเซลล์สืบพันธุ์อาจมีรูปร่างและขนาดต่างกัน คือ เป็นอสุจิหรือไข่ เช่น ในกรณีของสัตว์และพืชชั้นสูง syn: syngamy ดู parthenogenesis

reproductive รีพรอดักทีฟ เกี่ยวข้อง หรือใช้ในการสืบพันธุ์

reproductive organ 1. อวัยวะสืบพันธุ์ 2. สัตว: ได้แก่ อวัยวะสืบพันธุ์ชั้นต้นหรือหลัก คือ gonad ซึ่งทำหน้าที่เป็นอวัยวะสืบพันธุ์เพศผู้และเพศเมียผลิตอสุจิและไข่ รวมถึงอวัยวะชั้นที่สองหรืออวัยวะสืบพันธุ์เสริม เช่น ต่อม ก่อ กุ้งเก็บน้ำเชื้อ ปุ่มช่วยให้การจับคู่ผสมพันธุ์ง่ายขึ้น ตลอดจนโครงสร้างช่วยให้มีการเจริญของตัวอ่อน

3. พืช: ในการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ อวัยวะหลัก คือ อับเรณู (anther) หรือ antheridium กับรังไข่ (ovary) หรือ archegonium ในการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศคือ อับสปอร์ (sporangium)

reproductive pattern แบบแผนของกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่เป็นผลเนื่องมาจากลักษณะของกระบวนการสืบพันธุ์

reproductive system ระบบสืบพันธุ์ ได้แก่อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ การนำเซลล์สืบพันธุ์มาสู่การปฏิสนธิ รวมทั้งการเจริญของตัวอ่อน

reptile เรปไทล์ สัตว์เลื้อยคลาน ส่วนใหญ่เป็นสัตว์บก อยู่ในชั้น Reptilia มีวิวัฒนาการมาจากพวกที่เคยอาศัยอยู่ในน้ำ เป็นสัตว์ที่ยังไม่มีศูนย์ควบคุมอุณหภูมิของร่างกาย (สัตว์เลือดเย็น) มี 4 ขา แต่ละขาส่วนใหญ่มี 5 นิ้ว หนึ่งหมัดตัวมักเป็นเกล็ด หัวใจมี 4 ห้องแต่ไม่สมบูรณ์ ปฏิสนธิภายในตัว วางไข่บนบก ตัวอ่อนที่เจาะออกมาจากไข่มีรูปร่างเหมือนตัวโตเต็มวัย พวกที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันแบ่งออกได้ 4 อันดับคือ Chelonia (เต่า ตะพาบน้ำ) Squamata (งูและพวก lizard) Crocodilia (จระเข้ alligator) และ Rhynchocephalia (กิ้งก่ายักษ์โบราณ tautara)

พวกที่สูญพันธุ์แล้วได้แก่ ไดโนเสาร์ และ pterodactyl ซึ่งเคยมีชีวิตอยู่เป็นจำนวนมากในมหายุค Mesozoic

- repugnatorial gland รีพิกเนทอเรียล แกลนด์ ต่อมที่พบในสัตว์ ทำหน้าที่ผลิตสารพิเศษที่มีคุณสมบัติขับไล่ศัตรู ส่วนมากมักมีกลิ่นเหม็น และบางครั้งเป็นพิษ เช่น ต่อมในแมลงชืด
- repulsion รีพัลชัน (L.repulsio- ดันกลับ) 1. แรงดันกลับ แรงผลัก 2. พันธะ: แนวโน้มที่ยืนทำงานร่วมกันในการกำหนดลักษณะจนสามารถแยกออกเป็นอิสระจากกัน เมื่อมีการแบ่งเซลล์สร้างเป็นเซลล์สืบพันธุ์ ตรงข้ามกับคำว่า coupling
- resection รีเซคชัน (L.resectio- การตัดออก) การฉีก หรือผ่าส่วนใดส่วนหนึ่งออกจากโครงสร้างหรืออวัยวะ โดยทั่วไปเป็นการทำเพื่อการบำบัดอาการเจ็บป่วย
- reservoir เรสเออร์วัวร์ (Fr.) โพร่งที่ใช้เป็นแหล่งสะสมสาร โดยเฉพาะที่เป็นของเหลว
- reservoir host สิ่งมีชีวิตชนิดอื่นที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งสะสมผลิต ซึ่งตามธรรมชาติจะอาศัยอยู่ในโฮสต์ปกติ จึงเป็นการยากต่อการควบคุมการระบาดของปรสิต เช่น trypanosome ซึ่งมีโฮสต์ปกติอยู่ในคน สามารถเป็นปรสิตอยู่ในสัตว์ป่าหลายชนิดในแอฟริกา จึงเป็นแหล่งสะสมปรสิต ทำให้มีการแพร่กระจายปรสิตได้ตลอดเวลา มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า reservoir of infection
- resident เรซิเดนท์ แพทย์ประจำบ้าน คือแพทย์ที่ผ่านการเป็นแพทย์ฝึกหัดหลังจากสำเร็จการศึกษาเป็นแพทย์แล้ว โดยทั่วไปคือ แพทย์ที่จบจากการศึกษาแล้วเข้าสู่ปีที่สอง
- residual เรซิดูอัล (L.residuum - สิ่งที่เหลืออยู่) 1. เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เหลืออยู่ 2. ในทางจิตวิทยา คือ ความฝังใจที่มีผลต่อพฤติกรรม
- residue เรสอิดีว สิ่งที่เหลืออยู่ กาก หรือเศษตกค้าง
- resilience รีซิลเลนซ์ (L.resillens - กระโดดกลับ) ความยืดหยุ่น syn: elasticity
- resin เรซิน (L.resina) 1. ชิ้น สารอสังฐาน เป็นของแข็งนุ่มหรือแข็งที่ขีโมออกมาจากพืช โดยทั่วไปไม่ละลายน้ำแต่ละลายในแอลกอฮอล์ เช่น guaiac, rosin 2. เรซิน เป็นสารเคมีพอลิเมอร์ที่ดัดแปลงมาจาก

สารธรรมชาติหรือสังเคราะห์ขึ้น ได้แก่พวกพอลิไวนิล พอลิเอทิลีน และพอลีสไตรีน เมื่อรวมกับสารเคมีพวก เอพอกซี พลาสติกไซเซออร์ สารสีฟิลเลอร์ และสารทำให้เสถียรจะได้พลาสติก

resistance **รีซิสแทนท์** (L.resistens - ยืนหยัดสู้) ความต้านทาน เช่น ความต้านทานโรค

resolution **เรสโอลลูชัน** (L.resolutio - การผ่อนคลาย) 1. การหยุดอีกเสบหรือการยุบวม 2. การคลายอีกเสบเพื่อเข้าสู่สภาวะปกติ 3. การแยก เป็นความสามารถของตา หรือของเลนส์ที่จะทำให้เห็นความแตกต่างของรายละเอียดของอนุภาคขนาดเล็ก

resorbent **รีซอร์เบนท์** (L.resorbens - ดูดเข้าไป) สารดูดกลืน ทำหน้าที่ดูดกลืนสารผิดปกติ เช่น ก้อนเลือด หรือสารซึมออกมาจากเนื้อเยื่อ ได้แก่พอกแทสเชื่อมไอโอไดด์ แอมโมเนียมคลอไรด์

resorption **รีซอร์ปชัน** (L.resorbere-ดูดเข้าไป) 1. การดูดซึมกลับ 2. การดูดออก เช่น การดูดหนอง หรือสารซึมออกให้หมดไปจากเนื้อเยื่อที่เกิดบาดแผล 2. การดูดละลาย เช่น เนื้อฟันถูกดูดละลายด้วยกรดจากแบคทีเรีย หรือการที่หางจากลูกอ๊อดค่อย ๆ หดหายไปเมื่อมีการเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่างมาเป็นกบ

respiration **เรสไพเรชัน** (L.respiratio- การสูดลมหายใจ) 1. การสูดอากาศเพื่อให้อากาศเข้าสู่ระบบหายใจ 2. การหายใจ เป็นการแลกเปลี่ยนออกซิเจนจากตัวกลางรอบสิ่งมีชีวิตเข้าสู่เนื้อเยื่อและเซลล์ แล้วปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา 3. การหายใจระดับเซลล์ เป็นการสร้างพลังงานเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของสิ่งมีชีวิต ดู metabolism

respiratory **เรสไพเรทอรี** เกี่ยวข้องกับการหายใจ

respiratory center ศูนย์ควบคุมการหายใจอยู่ในสมองส่วน medulla oblongata ทำหน้าที่ควบคุมจังหวะการหายใจ

acute respiratory failure การหายใจล้มเหลวเฉียบพลันคือการที่ปอดไม่ทำงาน อาจเนื่องจากปอดทำหน้าที่บกพร่องในการแลกเปลี่ยนแก๊ส หรือมีการอุดตันของช่องทางเดินอวัยวะหายใจ

respiratory organ อวัยวะ หรือโครงสร้างสำหรับหายใจ มีหน้าที่หลักคือการแลกเปลี่ยนแก๊ส ขึ้นอยู่กับชนิดของสัตว์ ได้แก่ ผีเสื้อ เหยือก หลอดหายใจของสัตว์ขาปล้อง หลอดลม ถุงลม ปอด และโครง

สร้างพิเศษอื่นที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนแก๊สเพื่อการหายใจ

respiratory pigment 1. สารสีที่สามารถนำออกซิเจนและคาร์บอนไดออกไซด์ก็ได้ เช่น ฮีโมโกลบิน ฮีโมไซยานิน คลอโรคริว-ออรีน ฮีมาเอริทริน 2. สารสีของเลือด

respiratory quotient คืออัตราส่วนของคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกปล่อยออกมาต่อออกซิเจนที่ดูดเข้าไป โดยวัดจากปริมาตรของแก๊ส กล่าวคือ เป็นค่าปริมาตรของคาร์บอนไดออกไซด์ที่หายใจออกมาหารด้วยปริมาตรของออกซิเจนที่หายใจเข้าไป

respiratory system ระบบหายใจ ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและคนคือ ปอด เชื้อหุ้มปอด หลอดลมฝอย หลอดลม ท่อลม กล่องเสียง คอหอย ต่อมทอนซิล และจมูก ในสัตว์ชนิดอื่นคือ ระบบของอวัยวะที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการหายใจ

respiratory tree 1. โครงสร้างคล้ายกิ่งก้านของต้นไม้ที่ช่องเปิดรวมของสัตว์พวกปลิงทะเล 2. ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม คือ หลอดลม หลอดลมเล็ก และหลอดลมฝอย

respiratory tube 1. หลอดที่เป็นทางเข้าออกของอากาศสู่อวัยวะหายใจของสัตว์ขาปล้อง 2. ในพวกปลาปากกลม (lamprey) คือหลอดที่นำน้ำไหลผ่านคอหอยเข้าสู่ถุงเหงือก

response

เรสปอนส์ (L.respondere-ตอบ) 1. ปฏิกริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น การหดตัวของกล้ามเนื้อ การหลั่งสารออกจากต่อม 2. การตอบสนองเนื่องมาจากผลรวมของปฏิกริยาที่เกิดขึ้นในแต่ละตัว ที่สนองตอบต่อสภาวะเฉพาะ เช่น ความชอบหรือไม่ชอบของผู้ป่วยที่มีต่อแพทย์ผู้ทำการรักษา

rest

เรสท์ (AS.raesf) 1. สรีระ: การพักผ่อนร่างกาย เช่น การนอนหรือนอนหลับ 2. กายวิภาค: มวลของเซลล์เยื่อบุผิว ซึ่งยังคงตกค้างอยู่เมื่อมีการเจริญถึงระยะโตเต็มวัยแล้ว syn: epithelial or fetal rest

resting

เรสทิง ไม่ก่อฤทธิ์ ไม่เคลื่อนไหว อยู่ในระยะพัก

resting body เนื้อเยื่อสมองส่วนเซเรเบลลัมที่เป็นก้อนยื่นเข้าข้างใน syn: corpus restiforme

resting cell 1. เซลล์ที่อยู่ในระยะไม่มีการก่อกอถกั หมายถึงเซลล์ในระยะ interphase ระหว่างสองวัฏจักรของการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส 2. จุลชีว: (1) เซลล์ที่แยกออกมาจากมีเดียที่ใช้เพาะเลี้ยง (2) เซลล์ที่ยังไม่มีการแบ่ง 3. แพทช: เซลล์ที่ไม่ทำหน้าที่ตามปกติ เช่น เซลล์ประสาทที่ไม่ทำหน้าที่ส่งกระแสความรู้สึก หรือเซลล์กล้ามเนื้อที่ไม่มีการหดตัว

resting egg ไข่ของโรติเฟอร์ และสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหลายชนิดที่มีเปลือกหุ้มไข่หนา มีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์ ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม และมักใช้เวลานานในการเจริญ

resting potential ความต่างศักย์ของเยื่อหุ้มเซลล์ชั้นนอกและชั้นในของเซลล์ในขณะที่ไม่มีการก่อกอถกั

resuscitation รีซัสซิเทชัน (L.resuscitatio) การช่วยคืนชีพ การแก้ไขจนฟื้นหรือให้ได้สติหลังจากสลบหรือหมดสติไประยะหนึ่ง อาจทำโดยการใช้ปากเป่าลมเข้าไปในปอด หรือใช้เครื่องสำเร็จช่วย

ret เรท 1. ค่าย่อของคำว่า roentgen equivalent therapy มีความหมายเช่นเดียวกับค่าย่อ rem (ดู remedy) ใช้เพื่อบอกลักษณะวิธีป้องกันการแผ่รังสี หรือป้องกันการถูกอาบด้วยรังสี 2. retting

retardation รีทาร์เดชัน (L.retardare - หน่วงเหนี่ยว) 1. ความหน่วง การหน่วงเหนี่ยว หรือทำให้ช้าลง 2. จิตใจ หรือร่างกายถดถอยเนื่องจากพยาธิสภาพ กล่าวคือ จิตใจ หรือร่างกายไม่พัฒนาตามขีดความสามารถของผู้ที่อยู่ในวัยเดียวกัน

retch เรทซ์ (AS.hraecan- ไอเออาเสมหะออกมา) คลื่นเหียน หรือช้อน เป็นลักษณะอาการนอกอำนาจจิตใจที่จะอาเจียน

rete(pl.retia) เรที (L.) เครือข่ายของร่างแห เช่น ร่างแหของหลอดเลือดหรือเส้นใยประสาท

rete mirabile(pl.retia mirabilia) ร่างแหของหลอดเลือดที่แยกแขนงออกเป็นกิ่งเล็ก ๆ แล้วกลับรวมเข้าด้วยกันอีกครั้งเป็นหลอดเลือดเดี่ยว เช่น ในโครงสร้าง red body ของปลากระดูกแข็งหรือใน glomerulus ของไต

ret ovarii กลุ่มของเซลล์ที่เป็นเส้นเล็ก ๆ ที่เป็นโครงสร้างตลกต่างของระยะตัวอ่อน อยู่ภายในเอ็นซิมมดลูกและเยื่อซิมมดรังไข่ เป็น

	โครงสร้างที่มีต้นกำเนิดเช่นเดียวกับ ret. testis ของเพศผู้
	ret testis รังแหของหลอดเลือดเล็ก ๆ อยู่ภายในอวัยวะส่วนใน (mediastinum) ทำหน้าที่รับอสุจิจากหลอดอสุจิ (tubule rectus) ซึ่งรับอสุจิมาจากหลอดสร้างอสุจิ (seminiferous tubule) จาก ret testis อสุจิจะถูกส่งไปยังหลอดเก็บอสุจิ (epididymis)
retention	รีเทนชัน (L. retentio-หน่วงเหนี่ยวไว้) การค้างค้ำ หรือการกักค้ำ หมายถึงวัตถุที่ไปอยู่ในที่ไม่ควรอยู่ หรือสารที่ควรจะขับถ่ายออกมา เช่น ปัสสาวะ อุจจาระ เหงื่อ แต่ถูกกักค้ำไว้
reticula	เรติคิวลา (L.) พหูพจน์ของคำว่า reticulum - ตาข่าย รังแห
reticular	เรติคิวลาร์ มีรูปร่างคล้ายตาข่าย หรือรังแห reticular cell เซลล์ที่ทำหน้าที่กั้นสิ่งแปลกปลอมภายในเนื้อเยื่อน้ำเหลืองและไขกระดูก 2. เซลล์ที่พบในเนื้อเยื่อเกี่ยวพันรังแห reticular connective tissue เนื้อเยื่อเกี่ยวพันรังแห เป็นเนื้อเยื่อเกี่ยวพันชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยเส้นใยก้ำกัยกันเป็นรังแหล้อมเซลล์เรติคิวลาร์แรกเริ่มและ macrophage พบในเนื้อเยื่อน้ำเหลือง ไขกระดูก ตับ ไต และไตชั้นมิวคอสซาของผนังหลอดเลือด reticular fiber เส้นใยรังแหที่พบในเนื้อเยื่อเกี่ยวพันรังแห ย้อมติดสีทิลเวอร์ได้ดี reticular formation โครงสร้างในก้านสมองที่ประกอบด้วยเซลล์และเส้นใยประสาทก้ำกัยกันเป็นรังแหจนเต็มช่องว่างภายใน และเชื่อมต่อรอยเส้นประสาทชั้นและลงในบริเวณนั้น หน้าที่สำคัญคือควบคุมการรับความรู้สึกที่เข้าสู่สมองที่เกี่ยวกับการตื่นภัย การเดิน การนอน และการขับสารออกจากต่อม syn: reticular substance reticular layer ชั้นของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันรังแหที่อยู่ลึกสุดของหนัง อยู่ใต้ชั้น papillary layer reticular membrane เยื่อที่เกิดจากการรวมกันของแผ่นเซลล์ค้ำจุนที่ส่วนปลายใน organ of Corti ของหูส่วนใน
reticulate	เรติคิวเลท 1. คล้ายคลึงหรือมีรูปร่างเป็นแบบรังแห 2. พดกษะ: เส้นใยที่เป็นรังแห
reticulin	เรติคิวลิน สารสเคลอโรโปรตีน หรือสารคล้ายไขขาวในเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน ทำหน้าที่เป็นโครงร่างของเนื้อเยื่อน้ำเหลือง

reticulocyte เรติคิวโลไซต์ (L. *reticula* - ร้างแห + Gr. *kytos* - เซลล์) เม็ดเลือดแดงที่เจริญยังไม่เต็มที่ เป็นระยะก่อนถึงเม็ดเลือดแดงปกติไม่มีนิวเคลียส ภายในไซโทซอลประกอบด้วยแกรนูลและเส้นใยร่างแห พบได้ประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์ของเม็ดเลือดแดงที่ไหลเวียนในกระแสโลหิต

reticuloendothelial เรติคิวโลเอนโดทีเลียล (L. *reticula*- ร้างแห + Gr. *endon*-ภายใน + *thele*-หัวนม) เกี่ยวข้องกับระบบเลือดน้ำเหลือง
reticuloendothelial cell เซลล์ของระบบเลือดน้ำเหลืองที่ทำหน้าที่กินสิ่งแปลกปลอม เช่น *histiocyte*, *macrophage*, *Kupffer's cell*

reticuloendothelial system ระบบเลือดน้ำเหลือง เป็นคำที่ใช้สำหรับเซลล์ที่มีความสามารถกินสิ่งแปลกปลอม (สารสี คอลลอยด์แบบที่เรียว) พบได้ทั่วไปในเนื้อเยื่อตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ได้แก่ พวก *macrophage* (*histiocyte*, *clasmatocyte* หรือ *resting wandering cell*) ของเนื้อเยื่อเกี่ยวพัน, *reticular cell* ของอวัยวะน้ำเหลืองและไขกระดูก, *Kupffer's cell* ของตับ, เซลล์ในโพรงเลือดของม้าม ไขกระดูก ต่อมหมวกไตส่วนนอก และต่อมใต้สมอง, *microglia* ของระบบประสาทส่วนกลาง, *adventitial cell* ภายในผนังหลอดเลือด และ *dust cell* ของปอด เซลล์เหล่านี้รวมเรียกว่า เซลล์ของระบบเลือดน้ำเหลืองที่อยู่กับที่ ภายใต้สภาวะบางอย่าง เช่น เมื่อเกิดการอักเสบ เซลล์เหล่านี้สามารถเคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็ว เซลล์เม็ดเลือดขาวชนิด *monocyte* เป็นพวกที่เคลื่อนที่ได้ โดยทั่วไปเซลล์ของระบบเลือดน้ำเหลืองทำหน้าที่กินเซลล์ที่หมดอายุหรือตายแล้ว และเป็นกลุ่มเซลล์ของระบบกลไกป้องกันสิ่งแปลกปลอมและการติดเชื้อ ทั้งเฉพาะที่และทั่วร่างกาย นอกจากนี้ยังช่วยซ่อมแซมเนื้อเยื่อที่ได้รับบาดเจ็บได้ด้วย

reticulopodium เรติคิวโลโพเดียม การแตกแขนงของ *rhizopodium* เช่นของโปรโตซัวพวก *foraminiferan*

reticulum เรติคิวลัม (L.-ตาข่ายเล็ก ๆ) 1. โครงสร้างคล้ายตาข่าย หรือร่างแห 2. เส้นใยเล็ก ๆ ที่ก่ายกันเป็นร่างแห 3. กระเพาะอาหารส่วนที่สองของสัตว์เคี้ยวเอื้อง ผนังภายในมีลักษณะเป็นช่องติดต่อกันคล้ายรังผึ้ง ภาษาพื้นบ้านเรียก ดอกจอก

retina	เรตินา (L.) 1. จอตา คือชั้นในสุดของผนังลูกตา ทำหน้าที่รับการรวมแสงเพื่อให้ปรากฏการณ์มองเห็น ประกอบด้วยเซลล์รูปแท่ง (rod) และเซลล์รูปกรวย (cone) ทำหน้าที่รับความเข้มของแสง 2. ชั้นในสุดในผนังลูกตาของสัตว์พวกปลาหมึก 3. โครงสร้างที่ประกอบด้วยเซลล์รับการกระตุ้นของแสงใน ocellus ของสัตว์ขาปล้อง
retinaculum	เรทอินัคคิวลัม (L.-บ้างเขียน) 1. สัตว์: แฉก หรือเยื่อบางที่ยึดอวัยวะ หรือส่วนของอวัยวะไว้ให้อยู่ในที่ที่ควรอยู่ เช่น (1) ขนงอบนปีกคู้หน้าของแมลงพวกผีเสื้อ (2) เอ็นยึดกระดูกข้อมือของคน (3) ส่วนที่เป็นขอ (hamulus or tenaculum) ทำหน้าที่ยึดโครงสร้างคล้ายส้อม (furcula) ซึ่งเป็นโครงสร้างสำหรับกระดูกของแมลงพวก springtail 2. พืช: (1) โครงสร้างในดอกกล้วยไม้ หรือดอก milkweed ซึ่งช่วยให้ละอองเรณูมาติด (2) ก้านยึดอวุลและพลา-เซนทาที่มีลักษณะโค้งคล้ายงอ
retinene	เรทอินีน สารสีเหลืองปนส้มพวกแคโรทีนอยด์ในเซลล์รูปแท่งของจอตา เกิดจากการสลายตัวของ rhodopsin เมื่อถูกแสง retinene เป็นแอลดีไฮด์ของวิตามินเอ ในที่มี rhodopsin สามารถสร้างคืนขึ้นมาได้จาก retinene syn: visual yellow, xanthopsin
retinol	เรทอินอล สารประกอบอินทรีย์ที่เป็นสารต้นกำเนิดของวิตามินเอ เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า beta-carotene พบได้ในอาหารทั่วไปโดยเฉพาะผักและผลไม้ที่มีสีแดงและเหลือง รวมทั้งพวกกะหล่ำ เป็นสารไม่ละลายน้ำ ละลายได้ในไขมัน ร่างกายสามารถเปลี่ยนให้เป็นวิตามินเอได้ ความต้องการวิตามินเอของร่างกายขึ้นอยู่กับอายุและเพศ สำหรับเพศชายอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ต้องการเฉลี่ยวันละ 5,000 หน่วยสากล (ประมาณ 15 มิลลิกรัม) เพศหญิงอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป ต้องการเฉลี่ยวันละ 4,000 หน่วยสากล (ประมาณ 12 มิลลิกรัม) การขาด retinol ทำให้เกิดอาการโรคตาที่เรียกว่า xerophthalmia คือ เยื่อตาแห้ง อักเสบ และขุ่น ที่เรียกว่า โรคเกล็ดกระดี่ ถ้าไม่ได้รับการบำบัดตาอาจบอดและติดเชื้อชนิดอื่น
retinula	เรทอินิวลา กลุ่มของเซลล์รูปยาวทำหน้าที่รับความรู้สึกจากการกระตุ้นของแสง อยู่ในตาประกอบของพวกแมลง

- retort** รีทอร์ท (L.retortus-โค้งกลับ) ขวดก้นกลม คอขวดยาวใช้สำหรับการกลั่น พลาสติก
- retraction** รีแทรคชัน (L.retractus- ดึงกลับ) การหด หรือการดึงกลับ เช่น กล้ามเนื้อดึงกลับ(retractor muscle) หนวดจับยึดหดได้(retractile tentacle) comp: protraction
 retraction ring สันมดลูกซึ่งเป็นแนวแบ่งส่วนบนของมดลูกที่บีบตัวได้กับส่วนล่างของมดลูกที่ขยายตัวได้ สามารถสัมผัสทราบแนวนั้นได้ บริเวณหัวหน้าของผู้ที่ปวดครรภ์ก่อนคลอดเป็นเวลานาน หรือผู้ที่ครรภ์มีปัญหาก่อนคลอดบุตร
 uterine retraction ภาวะบนการหดตัวอย่างสั้น ๆ และถาวรของกล้ามเนื้อมดลูกหลังจากที่มดลูกบีบตัว หรือปวดครรภ์ก่อนคลอด เป็นอาการมดลูกบีบตัวค้าง
- retreat** รีเทรท (ME.retreat-ดึงกลับ) 1. การถดถอย หรือถอยหนีจากศัตรู หรือความยากลำบากของชีวิต อาจเป็นปฏิกิริยาโดยตรงเช่น กระโดดหรือบินหนี หรือทางอ้อมเช่น แกล้งนอนป่วย หรือนอนนิ่งคล้ายตาย 2. สถานที่หลบภัย หรือโครงสร้างอื่นที่สัตว์สามารถถดถอยเข้าไปซ่อนตัวได้
- retreat maker** รีเทรท เมเคอร์ ดู caddis fly
- retro-** เรโทร- (L.-) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ถดถอย หรือถอยหลัง
- retrofection** เรโทรเฟคชัน การติดเชื้อซ้ำ มักใช้กับการได้รับไขและตัวอ่อนของพยาธิ เข็มหมุดเข้าไปอีกหลังการติดเชื้อครั้งแรกแล้ว
- retrograde** เรโทรเกรด (L.retro-ถอยหลัง + gradi-ก้าว) ถอยหลัง เลื่อม
 retrograde amnesia สูญเสียความจำต่อเหตุการณ์และการกระตุ้นในช่วงเวลาก่อนการเจ็บป่วย กล่าวคือ เมื่อหายป่วยแล้ว มีอาการความจำเสื่อม จำเหตุการณ์ก่อนป่วยไม่ได้
 retrograde flow การไหลย้อนกลับทิศทางปกติ เช่น การไหลของเลือดในกรณีที่ลิ้นหัวใจบกพร่อง
- retrogression** เรโทรเกรสชัน (L.retrogressus-หันกลับไป) 1. การถดถอยจากสภาวะที่ดีกว่าไปสู่สภาวะที่ต่ำกว่า เช่น การเจริญของอวัยวะ หรือโครงสร้างที่ซับซ้อนกลับมาสู่การเจริญอย่างง่าย 3. การกลับมีอาการป่วยอีกครั้งหลังจากฟื้นจากอาการป่วยแล้ว

- retroversion **เรโทรเวอร์ชัน รีโทรเวอร์ชัน** (L.retro- ถอยกลับ + versio- หมุน) การหันกลับ หรือหมุนกลับหลัง เช่น กรณีของมดลูก ปกติปากมดลูกจะชี้ไปยังกระดูกก้นกบและส่วนบนของอุ้งมดลูกจะชี้ขึ้นมาเหนือบริเวณหัวหน้า แต่ในระยะใกล้คลอด ปากมดลูกจะหมุนกลับชี้มาทางบริเวณเอ็นยึดกระดูกหัวหน้า
- retrovirus **รีโทรไวรัส** กลุ่มไวรัสที่ทำให้เกิดโรคมาเร็ง โดยเฉพาะที่เกิดกับเม็ดเลือดขาวชนิด T-lymphocyte ของคนละสัตว์ สารพันธุกรรมของไวรัสกลุ่มนี้คือ RNA เมื่อเข้าสู่โฮสต์เซลล์จะเหนี่ยวนำให้เกิดการสร้าง DNA เข้าไปรวมกับ DNA ของโฮสต์แล้วทำหน้าที่เป็นแม่พิมพ์ในการถอดรหัส RNA ของไวรัสออกมาใหม่ ในคนเป็นไวรัสกลุ่มที่เรียกว่า human T-cell lymphotropic virus ใช้อักษรย่อว่า HTLV มีหลายชนิดคือ type I, II และ III ผู้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว (เอดส์) ตรวจพบไวรัส HTLV type III ด้วย
- reverse **รีเวอร์ส** (L.reversus- ผันกลับ) ผันกลับ คือการเปลี่ยนให้กลับไปอยู่ในทิศทางตรงกันข้าม
reverse transcriptase เอนไซม์ที่อยู่บนโมเลกุลของอนุภาคไวรัสที่เป็น RNA เมื่อไวรัสเข้าสู่โฮสต์เซลล์ เอนไซม์นี้จะช่วยให้โฮสต์เซลล์สร้างสารพันธุกรรม DNA ตามรหัส RNA ของไวรัส
- reversion **รีเวอร์ชัน** 1. ลักษณะปรากฏทางพันธุกรรมซึ่งคล้ายคลึงกับลักษณะที่ปรากฏในบรรพบุรุษก่อนหน้าหลายชั่วรุ่น 2. การเปลี่ยนแปลงย้อนกลับของสิ่งมีชีวิตที่กลับไปดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมดั้งเดิมของบรรพบุรุษ เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่เคยอาศัยอยู่บนบก กลับไปใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในน้ำ
- revolute **รีโวลูท** 1. สัตว: หงายหลังขึ้น หรือคว่ำตัวลง 2. พฤษ: การม้วนของใบอ่อนจากปลาย หรือขอบใบทั้งสองข้างตามความยาว โดยม้วนลงสู่ท้องใบ
- Rh **อาร์เอช** 1. เคมี: สัญลักษณ์ของธาตุ rhodium 2. คำย่อของลิงวอก (*Macaca rhesus*) ซึ่งเป็นที่มาของการค้นพบ Rh factor ในซีรัมของลิงชนิดนี้
Rh antiserum ซีรัมของคนที่มีอาร์เอชแอนติบอดี syn: anti-Rh-serum

Rh blood factor ปัจจัยหนึ่งที่มีอยู่ในเม็ดเลือดแดงของลิงวิซัส (ลิงวอก) และพบได้ในเลือดคนประมาณ 85 เปอร์เซ็นต์ แต่ละคนที่มีอาร์เอชแฟกเตอร์ถือว่าอยู่ในกลุ่ม Rh+ ที่เหลืออีก 15 เปอร์เซ็นต์ไม่มีอาร์เอชแฟกเตอร์ถือว่าอยู่ในกลุ่ม Rh- ถ้าฉีดอาร์เอชแฟกเตอร์เข้าไปในกลุ่มของผู้มีเลือด Rh- จะกระตุ้นให้เกิดการสร้าง anti-Rh-agglutinin ขึ้น และถ้าผู้มีเลือด Rh- นี้ได้รับการถ่ายเลือดจากผู้ที่มี Rh+ จะเกิดการจับก้อนของเลือดและเม็ดเลือดแดงแตก ในทำนองเดียวกันสตรีมีครรภ์อาจได้รับการกระตุ้นจากเลือดของทารกที่มี Rh+ ให้แม่สร้าง anti-Rh-agglutinin ขึ้น เมื่อมีการตั้งครรภ์ครั้งที่สองและทารกมีเลือด Rh+ แอนติบอดีจากแม่จะผ่านเข้าสู่ทารกในครรภ์ทำให้เลือดจับก้อน ตัวทารกที่เยื่อค้ำของลักษณะที่เรียกว่า erythroblastosis fetalis

Rh genes อันดับคู่ของยีนที่มี 8 คู่ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเลือด Rh ชนิดต่าง ๆ Weiner ได้ตั้งเป็นสัญลักษณ์ว่า $R^1, R^2, R^3, r, r^1, r^2$ และ r^3 ยีนที่ใช้สัญลักษณ์ว่า R คือยีนของผู้ที่มี Rh+ และยีนที่ใช้สัญลักษณ์ว่า r คือยีนของผู้ที่มีเลือด Rh-

Rh-Hr agglutinogens (antigens) สารที่มีอยู่ในเม็ดเลือดแดงทำหน้าที่กระตุ้นการสร้างแอนติบอดี

Rh immune globulin สารละลายแอมมอกาโลบิวลินที่มี anti-Rh ใช้สำหรับฉีดเข้าไปในมารดาที่มีเลือด Rh- ผู้ซึ่งได้คลอดบุตรที่มีเลือด Rh+ ออกมาแล้ว 72 ชั่วโมง เพื่อป้องกันและกีดไม่ให้มีการตอบสนองต่อภูมิคุ้มกันอาร์เอช (เนื่องจากได้รับการกระตุ้นจากแอนติเจนของบุตรขณะอยู่ในครรภ์) เมื่อตั้งครรภ์ครั้งถัดไปและทารกมีเลือดหมู่ Rh+ ก็จะไม่เกิดปัญหาครรภ์เป็นพิษจนถึงขั้นแท้งบุตร

- rhabd แรบด์ ขวากของฟองน้ำที่มีลักษณะเป็นแท่งเดี่ยวไม่มีการแตกแขนง
- rhabdite แรบดไคท์ โครงสร้างรูปแท่งในเชือบู่ผิวของหนอนตัวแบนพวก turbellarian และ หนอนตัวกลมพวก nemertean บางชนิด
- rhabditiform larva แรบดิติฟอร์ม ลาร์วา ตัวอ่อนของหนอนตัวกลมพวกเนมาโทด ซึ่งหลอดอาหารมีลักษณะพิเศษ คือ ผนังส่วนต้นหนา คอดที่ส่วนกลาง แต่โป่งพองออกที่ส่วนท้าย เช่น หลอดอาหารของพวกพยาธิปากขอ

rhabdo-	แรมโด- (Gr.rhabdos- แท่งกลม) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า แท่งกลม
rhabdoceol	แรมโดซีล หนอนตัวแบนพวก turbellarian ที่ระบบทางเดินอาหารไม่มีการแตกแขนง
rhabdoid	แรมคอยด์ 1. คล้ายแท่งกลม 2. โครงสร้างรูปแท่งกลมพบในเยื่อพิว และบางครั้งพบใน mesenchyme ของหนอนตัวแบนพวก turbellarian
rhabdoae	แรมโดม วัตถุรูปแท่งกลมหักเหแสงได้ อยู่ในแกนกลางของตาประกอบหรือจอตตาของ ocellus แรมโดมแต่ละแท่งล้อมรอบด้วยเซลล์เล็กๆ ของจอตตา
rhachis	เรคซิส ดู rachis
-rhage, -rhagia	-เรจ -เรเกีย (Gr.rhegnynai - ระเบิดออกมา) คำต่อท้ายคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า เลือดออก ปล่อยกระจาย เช่น hemorrhage - เลือดออก
rhagon	เรกอน ลักษณะรูปทรงของฟองน้ำที่ส่วนฐานกว้าง ปลายส่วนบนสอบ เข้ามีช่องน้ำออกอยู่ที่ส่วนปลาย มีระบบน้ำไหลเข้าเป็นแบบลิวคออนอยด์ ดู leuconoid
rhammite	แรมไมท์ โครงสร้างรูปแท่งกลมพอมยาว บางครั้งภายในกลวง
rhamphotheca	แรมฟอทีกา ส่วนที่หุ้มจะงอยปากของนก
rhaphe	เรฟี (Gr.) ตะเข็บ หรือสัน syn: raphe
-rhea	-รีฮา (Gr.rhoia-ไหล) คำต่อท้ายคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่าไหล
rhea	เรีย นกขนาดใหญ่ กระดุกอกไม่มีสันแหลม บินไม่ได้ อยู่ในสกุล <i>Rhea</i> และ <i>Pterocnemia</i> เป็นนกประจำถิ่นของอเมริกาใต้ ลักษณะทั่วไปคล้ายนกกระจอกเทศของแอฟริกา แต่ขนาดเล็กกว่า ขนที่คอชั้นเต็ม ทั่วมี 3 นิ้ว
rhehok	รีบอค <i>Pelea capreolus</i> สัตว์คล้ายกวางของแอฟริกาใต้
rhegma	เรกมา (Gr.-น้ำตา) รอยแตก หรือฉีกขาด โดยเฉพาะของกระดุกหรือหลอดเลือด
rheo-	รีโอ- (Gr.rheos- กระแส) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า กระแส ล้ำธาร หรือการไหล

rheobase	รีโอบেস (Gr.rheos-กระแส + basis-ช่วงก้าว ขึ้นตอน) กระแสไฟที่น้อยที่สุดที่สามารถกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองได้
rheology	รีโอบลยี (Gr.rheos- กระแส + logos- ศึกษา) วิทยากระแส เป็นวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการศึกษาการไหลเวียนของน้ำ ลมและเลือด
rheophile	รีโอบไฟล์ การดำรงชีวิตอยู่ในแหล่งน้ำไหล
rheoreceptor	รีโอบรีเซปเตอร์ อวัยวะรับความรู้สึกซึ่งรับการกระตุ้นด้วยการไหลของน้ำ ดู lateral line system
rheotaxis	รีโอบแทกซิส (Gr.rheos-กระแส + taxis-การจัดเรียง) กิริยาตอบสนองต่อการไหลของน้ำของสิ่งมีชีวิต
rhesus monkey	รีซีสมังคี ดู macaque
rheumatism	รูมาติซึม (Gr.rheumatismos) เป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกอาการปวดตามข้อและกล้ามเนื้อทั้งชนิดที่เฉียบพลันและเรื้อรัง ได้แก่ โรคข้ออักเสบชนิดติดเชื้อ (infectious rheumatoid or gouty) โรคข้ออักเสบเนื่องจากบาดแผลหรือรูมาติกฟีเวอร์ โรคข้อเสื่อม โรคข้อเนื่องมาจากอาการทางประสาท โรคบวมน้ำในข้อ โรคกล้ามเนื้ออักเสบ ภาวะรองรับข้อหรือกล้ามเนื้ออักเสบ ฯลฯ
rhexis	เรกซิส (Gr.-แตกออก) การแตกสลายของโครงสร้าง หรืออวัยวะ เช่น เนื้อเยื่อ หลอดเลือด
rhicnosis	ริคโนซิส (Gr.rhytis-ยื่น + osis-สภาวะ) อาการหนังเหี่ยวย่นเนื่องมาจากการเสื่อมถอยของชั้นใต้หนังโดยเฉพาะเส้นใยอีลาสติก
rhignosis	ริกโนซิส (Gr.- หนาวสั่น) การรับรู้ความเย็น
rhinal	ไรนัล (Gr.rhis, rhin- จมูก) เกี่ยวข้องกับจมูก syn: nasal
rhinalgia	ไรนัลเกีย (Gr.rhin- จมูก + algos- ปวด) อาการปวดในจมูก
rhinencephalon	ไรเนนเซฟลอน (Gr.rhin-จมูก + enkephalos-สมอง) สมองส่วนที่ทำหน้าที่รับรู้การดมกลิ่น ประกอบด้วย olfactory bulb, olfactory tract และ striae, hippocampal foramen และโครงสร้างอื่นที่เกี่ยวข้อง
rhinitis	ไรนิติส (Gr.rhin- จมูก + itis- อักเสบ) เยื่อจมูกอักเสบ acute rhinitis เยื่อจมูกอักเสบเฉียบพลัน อาการทั่วไป คือ คัดจมูก มีน้ำมูกไหล syn: common head cold, coryza

- allergic rhinitis เยื่อจมูกอักเสบเนื่องจากอาการแพ้
syn: atopic rhinitis, hay fever, vasomotor rhinitis
- rhinitis caseosa เยื่อจมูกอักเสบที่มีน้ำมูกข้นเหนียวในรู
จมูกและโพรงจมูกมักกลิ่นเหม็น มีหนองปน
- purulent rhinitis เยื่อจมูกอักเสบเรื้อรัง มีหนองไหล
หรือน้ำมูกเป็นหนอง
- vasomotor rhinitis เยื่อจมูกอักเสบเนื่องมาจากมีการขับ
น้ำเมือกออกจากชั้นมิวคอสของจมูกมากผิดปกติ อาจมีสาเหตุจากอา-
การแพ้ หรือใช้ละอองฟาง
- rhino- ไรวิน- (Gr.rhis-จมูก) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมาย
ถึงจมูก
- rhinoceros ไรวินเซรอส สัตว์กีบเดี่ยว(perissodactyl) ลำตัวอ้วนใหญ่ หนึ่ง
หน้า ส่วนหัวเหนือจมูกมีนอหนึ่งถึงสองอัน ได้แก่ แรดเอเชีย สกุล
Rhinoceros และแรดแอฟริกาสกุล *Diceros*
- rhinoceros beetle ไรวินเซรอส บีเกิล แมลงปีกแข็งพวก scarab ขนาดใหญ่
ส่วนหัวมีเขาใหญ่ยื่นออกไปข้างหน้า ได้แก่พวกแมลงกว่าง สกุล
Dynasty
- rhinophonia ไรวินฟอเนีย (Gr.rhis, rhin-จมูก + phone-เสียง) ลักษณะ
การพูดเสียงขึ้นจมูก
- rhinophore ไรวินฟอรั 1. สัตว์: หน่วยสัมผัสของพวกทากเปลือยและกระต่าย
ทะเล มี 2 เส้น ทำหน้าที่รับสัมผัสกลิ่น 2. แพทย์: หลอดทดลอง
สำหรับใส่ในช่องจมูกเพื่อช่วยให้การหายใจสะดวกขึ้น
- rhinotheca ไรวินทีคา ปลูกหุ้มซากบรรพชีวินของนก
- Rhipicephalus ไรวิเซฟาไลส์ (Gr.rhipis- พัด + kephale- หัว) ชื่อสกุลของ
เห็บในวงศ์ Ixodidae หลายชนิดเป็นพาหะนำโรค เช่น *R. sangui-*
neus เป็นพาหะนำโรคไข้จุด(spotted fever) และโรคอื่นที่มีสา-
เหตุจากริกเกตเซีย
- rhizo- ไรวิซ- (Gr.rhiza-ราก) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมาย
ว่า ราก
- Rhizobium ไรวิซเบียม ชื่อสกุลแบคทีเรีย รูปแท่ง ย้อมติดสีแกรมลบ อาศัยแบบพึ่ง
พาอยู่ที่รากพืชตระกูลถั่ว สามารถตรึงไนโตรเจนจากบรรยากาศมาเป็น

สารประกอบในเตรทสะสมไว้ในรากจนเกิดปมขึ้น ทำให้พืชได้ประโยชน์
นำในเตรทไปสร้างโปรตีนได้ ไรโซเบียมได้ประโยชน์จากรากพืช ซึ่ง
เป็นแหล่งธาตุสารอาหารอื่น เช่น คาร์บอน และน้ำ

- rhizocephalan** ไรโซเซฟาลาน สัตว์พวกกึ่งในอันดับ Rhizocephala ลำตัวปรับ
เปลี่ยนให้เหมาะกับการเป็นปรสิต มีเปลือกขาวหุ้มตัวลักษณะคล้ายถุง
ปล้องเห็นไม่ชัด ไม่มีรยางค์หาง ไม่มีอวัยวะรับการสัมผัสหรือระบบทาง
เดินอาหาร มีโครงสร้างคล้ายรากพืชยื่นออกไปโตยรอบเพื่อสอดเข้าไป
ไปดูดน้ำเลี้ยงจากโฮสต์ ส่วนใหญ่เป็นปรสิตของสัตว์พวกกึ่งและปู เช่น
สกุล *Sacculina* ดู rhizom
- rhizoid** ไรโซออยด์ (Gr. rhiza-ราก + eidos-คล้ายคลึง) 1. ลักษณะคล้าย
ราก ใช้กับโคโลนีของแบคทีเรีย 2. โครงสร้างคล้ายรากของพืชชั้น
ต่ำ โดยเซลล์เรียงติดต่อกันทำหน้าที่ยึดกับซับสเตรท เช่น ในพวกมอส
ลิเวอร์เวิร์ท และเฟิร์น
- rhizom** ไรโซม โครงสร้างคล้ายรากยื่นออกไปจากตัวอ่อน kentrogon ของ
พวก rhizocephalan เช่น สกุล *Sacculina* ดำรงชีพแบบปรสิต
โดยใช้โครงสร้างไรโซมยื่นเข้าไปในเนื้อปูเพื่อดูดอาหาร
- rhizomastigid** ไรโซมาสติกิด โปรโตซัวพวกแฟลเจลเลทในอันดับ Rhizomasti-
gida ลักษณะพิเศษคือ นอกจากจะมีแฟลเจลลาแล้วยังสามารถยื่นไซโท-
พลาซึมออกไปเป็นต้นเทียมขนาดเล็กคล้ายรากได้ด้วย ถือเป็นสิ่งมีชีวิตที่
อยู่กึ่งกลางระหว่างพวกอะมีบาและแฟลเจลเลท พวกที่เป็นปรสิตมี 3
สกุล คือ *Histomonas* เป็นปรสิตของนก, *Mastigamoeba* เป็น
ปรสิตของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และ *Rhizomastix* เป็นปรสิตของแมลง
- rhizome** ไรโซม 1. สัตว์: โครงสร้างที่ฐานของสัตว์ชั้นต่ำที่ทอดยาวออกไป
เพื่อการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ ดู stolon 2. พืช: ลำต้นที่
ทอดยาวไปบนดินหรือใต้ดิน ซึ่งสามารถงอกเป็นรากและยอดออกมาได้
ใหม่จากส่วนที่เป็นข้อ syn: rootstalk, rootstock
- rhizoplast** ไรโซพลาสต์ โครงสร้างคล้ายเส้นด้ายทำหน้าที่เชื่อมต่อ basal
granule กับนิวเคลียสของโปรโตซัวพวกแฟลเจลเลท ดู blepha-
roplast, kinetosome
- rhizopod** ไรโซพอด (Gr. rhiza-ราก + pous, pod-เท้า) 1. โปรโตซัว
ในชั้นหรืออนุชั้น Rhizopodea ของเห็บชั้นหรือชั้น Sarcodina (ชั้น

อยู่กับการจัดหมวดหมู่ของตำราแต่ละเล่ม) ลักษณะสำคัญ คือ มีเท้า
 เทียมเป็นพู่ยื่นออกไปโดยไม่มีเส้นใยเป็นแกน มีมากชนิด ลักษณะปลัก
 ย่อยต่างกันออกไป ได้แก่พวก อะมีบา ฟอแรมนิเฟรา เซลีโอซัว เรดิ-
 โอลาเรีย ตำราซึ่งได้หลายแบบ ทั้งที่เป็นอิสระ พังพา และปรสิต

2. rhizopodium

- rhizopodium** ไรโซพอดียม เท้าเทียมที่ยื่นออกมาจากรอบตัวโปรโตซัวพวกฟอแรมนิเฟราน ลักษณะเป็นเส้นเล็ก ๆ คล้ายรากฝอยของพืช
- rhodo-** ไรโด- (Gr. rhodon- กุหลาบ) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า สีแดง
- rhodogenesis** ไรโดเจเนซิส (Gr. rhodon- กุหลาบ + genesis- การทำเป็นรูปร่าง) การสร้างสารสีม่วงแดง (visual purple) ขึ้นมาใหม่หลังจากถูกฟอกสีไปโดยแสง
- rhodophane** ไรโดเฟน (Gr. rhodon- กุหลาบ + phainein- แสดง) สารสีแดงที่พบในเซลล์รูปกรวยของจอตาในสัตว์พวกปลาและนก
- rhodophylaxis** ไรโดไฟแลกซิส (Gr. rhodon- กุหลาบ + phylaxis- ป้องกัน) เซลล์เยื่อผิวของจอตาที่สามารถสร้างสารสีม่วงแดงขึ้นมาใหม่ได้หลังจากถูกฟอกสีไปแล้วโดยแสง
- rhodopsin** ไรโดอปซิน (Gr. rhodon- กุหลาบ + opsis- การมองเห็น) สารสีม่วงแดงในเซลล์รูปแท่งของจอตา จำเป็นสำหรับช่วยการมองเห็นในที่มืดแสงสลัว ไรโดอปซินเมื่อถูกแสง สีจะหมดไปเนื่องจากถูกแยกตัวออกเป็น retinene และ opsin แต่จะกลับรวมตัวเป็นไรรอดอปซินได้ใหม่ในที่มืด
- rhombencephalon** รอมเบนเซฟาโลน (Gr. rhombos - สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน + enkephalos-สมอง) สมองส่วนสุดท้ายของตัวอ่อนซึ่งต่อกับไขสันหลังต่อไปเจริญเป็น metencephalon และ myelencephalon ในคนประกอบด้วย pons, cerebellum และ medulla oblongata
 syn: hind brain
- rhomboïd** รอมบอยด์ ไตรงสร้างที่มีรูปร่างคล้ายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน
- rhopalium** โรพาลีอัม ไตรงสร้างที่ปลายด้านหนึ่งโป่งพองออก ภายในมีอวัยวะรับความรู้สึก อยู่ที่ขอบของโครงสร้างรูปร่างของเมดูลาในสัตว์พวกแมงกะพรุน

rhynchocephalian	รินโดเซฟาเลียน สัตว์เลื้อยคลานแรกเริ่มในอันดับ Rhynchocephalia ส่วนใหญ่สูญพันธุ์ไปพร้อมกับไดโนเสาร์ชนิดอื่น ที่มีชีวิตรอดอยู่ในปัจจุบันมีเพียงชนิดเดียวคือ กิ้งก่ายักษ์ tuatara (<i>Sphenodon punctatum</i>) ซึ่งพบเพียงบางเกาะในประเทศนิวซีแลนด์
rhynchocoel	รินโดซีล โพรงไม่มีช่องเปิด ภายในมีของเหลวและโครงสร้างที่เรียกว่า proboscis พบในหนอนตัวกลมพวก nemertean
rhynchus	รินคัส ปากดูดของหนอนตัวแบนพวก digenetic trematode
rhythm	ริทึม (Gr. rhythmos-การเคลื่อนที่ที่วัดได้) 1. จังหวะเวลา หรือ คาบซึ่งเกิดต่อเนื่อง สม่ำเสมอ 2. คาบเวลาระหว่างช่วงที่มีความสมบูรณ์สำหรับการสืบพันธุ์กับช่วงที่ไม่มีความสมบูรณ์สำหรับการสืบพันธุ์ของสัตว์เพศเมีย
rhytidosis	ไรทิดอซิส (Gr. rhytis-ย่น + osis-สภาวะ) 1. ผิวหนังย่น 2. เปลือกหุ้มลูกตายน เกิดขึ้นเนื่องจากแรงดันในลูกตาลดลง โดยเฉพาะหลังจากที่ช่องเหลวภายในช่องลูกตาเริ่มออกไป มักเกิดขึ้นในกรณีใกล้เสียชีวิต syn: rhytidosis
rib	ริบ (AS. ribb) 1. ภายวิภาค: กระดูกซี่โครงของสัตว์มีกระดูกสันหลัง เป็นกระดูกอ่อน หรือกระดูกรูปยาว โค้ง ส่วนต้นต่อกับกระดูกสันหลัง ส่วนปลายต่อกับกระดูกอก 2. สัตว์: ดู costa 3. พืช: เส้นใบ แขน เป็นส่วนที่ต่อมาจากก้านใบ syn: midrib
ribbonfish	ริบบอนฟิช ปลาทะเลเล็ก รูปร่างแบนด้านข้าง ลำตัวยาวคล้ายเส้นริบบิ้น อยู่ในอันดับ Allotriognathi วงศ์ Trachypteridae ได้แก่ พวก ปลาตาบ สกุล <i>Trachypterus</i> พวกที่ลำตัวยาวที่สุดอยู่ในสกุล <i>Regalecus</i>
ribbon worm	ริบบิน เวิร์ม ดู nemertean
riboflavin	ไรโบเฟลวิน วิตามินบี 2 เป็นผลึกสีเหลืองปนส้ม สูตรทั่วไป คือ $C_{17}H_{20}N_4O_6$ ละลายน้ำ ได้ค่อนข้างเสถียรเมื่อถูกความร้อน แต่ไม่เสถียรเมื่อถูกแสง ถือเป็นชนิดหนึ่งของวิตามินบีรวม พบในอาหารทั่วไป โดยเฉพาะมีมากในเมล็ดอัลมอนต์ ยีสต์ เม็ดข้าวอก เนยแข็ง อวัยวะภายในสัตว์ ผู้ที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ควรได้รับวันละ 1.2 (หญิง) ถึง 1.6 (ชาย) มิลลิกรัม เด็กและสตรีมีครรภ์ควรได้รับเพิ่มขึ้น วิตามินบี 2 เป็นส่วนประกอบของ flavoprotein ซึ่งเป็นโคเอนไซม์ในปฏิกิริยา

ออกซิเดชันของเซลล์ จำเป็นต่อการซ่อมแซมส่วนสึกหรอของเนื้อเยื่อ
อาการสำคัญเมื่อขาดวิตามินบี 2 คือ มุมปากแตกที่เรียกว่าปากนกกระ
จอก แสบตาเมื่อถูกแสง ผิวหนังแตกเป็นสะเก็ด แอลกอฮอล์ป้องกันการ
ดูดกลืนวิตามินบี 2 ของลำไส้ และบุหรี่ก็ทำให้ความสามารถดูดกลืน
วิตามินบี 2 ลดลง

- ribonuclease** ไรโบนิวคลีเอส เอนไซม์ที่ทำหน้าที่สลาย RNA โดยทำให้พันธะฟอส
เฟตของแต่ละนิวคลีโอไทด์หลุดออกจากกัน ใช้สัญลักษณ์ย่อว่า RNAase
- ribonucleic acid** ไรโบนิวคลีอิกแอซิด กรดนิวคลีอิกชนิดหนึ่ง พบมากที่นิวคลีโอไลส์
ไรโบโซม และไมโทคอนเดรียของเซลล์ มีหน้าที่สำคัญในการช่วยสร้าง
โปรตีน มี 3 ชนิดคือ messenger RNA (mRNA) ซึ่งถอดรหัสมาจาก
DNA ทำหน้าที่กำหนดลำดับการเรียงตัวของกรดอะมิโน, transfer
RNA (tRNA) ทำหน้าที่นำกรดอะมิโนแต่ละชนิดตามรหัสเฉพาะเข้ามาสู่
กระบวนการสร้างโปรตีน และ ribosomal RNA (rRNA) ซึ่งอยู่ที่
ไรโบโซม ทำหน้าที่เป็นตำแหน่งจับของ tRNA ให้เข้ามาที่ mRNA ตาม
รหัส เพื่อการสร้างโปรตีน RNA ทั้ง 3 ชนิดสร้างโดย DNA ดู
nucleic acid
- ribose** ไรโบส น้ำตาลโมโนแซ็กคาไรด์พวกเพนโทส ($C_5H_{10}O_5$) มีหมู่
แอลดีไฮด์เป็นหมู่ปฏิกิริยา เป็นส่วนประกอบสำคัญของนิวคลีโอไทด์ของ
กรดไรโบนิวคลีอิก
- ribosome** ไรโบโซม เป็นเซลล์ออร์แกเนลล์ขนาดเล็ก สังเกตเห็นได้ยากด้วย
กล้องจุลทรรศน์ธรรมดา โดยทั่วไปประกอบด้วยไรโบโซมัลอาร์เอ็นเอ
และโปรตีนอย่างละเท่า ๆ กัน พบได้ทั้งในโพรแคริโอติกและยูแคริ-
โอติกเซลล์ รายละเอียดของไรโบโซมในเซลล์แต่ละประเภทต่างกัน
ประกอบด้วย 2 หน่วย คือ หน่วยใหญ่ ซึ่งมีรูปร่างคล้ายผลกระจับ และ
หน่วยเล็ก ในยูแคริโอติกเซลล์อาจอยู่อย่างอิสระในไซโทซอล หรือ
เกาะติดอยู่กับเอนโดพลาสมิกเรติคูลัม ในหน่วยใหญ่มี acyl site
และ peptidyl site ซึ่งเป็นตำแหน่งให้ tRNA นำกรดอะมิโนมา
พันธะชั่วคราวตามรหัสของ mRNA เพื่อการสร้างโปรตีน
- ribulose biphosphate** ไรบูลอส ไบฟอสเฟต ฟอสเฟตเอสเทอร์ของน้ำตาลไรบูลู-
โลส มีสูตรทั่วไปคือ $C_5H_{12}O_{11}P_2$ มีหมู่ปฏิกิริยาเป็นคีโตน (keto
group sugar) ไม่พบอิสระตามธรรมชาติ แต่พบในปฏิกิริยาการสัง-

- เคราะห์ด้วยแสง ในกระบวนการตรึงคาร์บอนไดออกไซด์ (carbon dioxide fixation or Calvin cycle) ทำหน้าที่จับคาร์บอนไดออกไซด์ โดยมีเอนไซม์ไรบูลอสิสไบฟอสเฟตคาร์บอกไซเลสเป็นตัวช่วย ให้สัญลักษณ์ย่อว่า RuBP syn: ribulose 1-5 diphosphate (RuDP)
- ricebird** ไรวีเบิร์ด นกหลายชนิดที่กินเมล็ดพืชพวกข้าวเป็นอาหารหลัก โดยเฉพาะนก bobolink ดู bobolink
- ricerat** ไรวีแรท *Oryzomys palustris* สัตว์ฟันแทะขนาดกลาง อาศัยอยู่บริเวณทุ่งหญ้าที่มีหนองน้ำทางตอนใต้ของสหรัฐ อาหารหลักคือ เม็ดพืชพวกข้าว
- ricin** ไรวีซิน โปรตีนพวกแอลบิวมิน เป็นสารที่มีพิษมาก พบในเมล็ดละหุ่ง (*Ricinus communis*)
- ricinine** ไรวีซินีน สารพิษแอลคาลอยด์ พบในใบและเมล็ดละหุ่ง (*R. communis*)
- ricinoleic acid** ไรวีซินอเลอิก แอซิด คือ 12-hydroxy-9-octadecenoic acid ซึ่งเป็นกรดไขมันไม่อิ่มตัว ประกอบด้วยกรดไขมัน 80 เปอร์เซ็นต์ในกลีเซไรด์ของน้ำมันละหุ่ง มีคุณสมบัติเป็นยาถ่ายอย่างแรง
- rickets** ริคเคตส์ อาการผิดปกติของกระดูก เนื่องมาจากขาดวิตามินดี ทำให้ไม่มีสารประกอบของแคลเซียมและฟอสเฟตมาสะสมที่กระดูกอ่อนและกระดูกที่กำลังสร้าง จึงทำให้กระดูกไม่เจริญ โตงอผิดรูป และยังทำให้ตับและม้ามพองตัว ปวดกล้ามเนื้อ มักเกิดขึ้นในเด็กที่ได้รับอาหารไม่ได้สัดส่วน syn: avitaminosis D, rachitis
- rickettsia** ริคเคทเซีย (Howard T. Ricketts นักพยาธิวิทยาชาวอเมริกัน 1871-1910) เป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกจุลินทรีย์ในสกุล *Rickettsia* (วงศ์ Rickettsiaceae) มีคุณสมบัติกึ่งกลางระหว่างไวรัสและแบคทีเรีย ต่างจากแบคทีเรียในแง่ที่ว่าริคเคทเซียต้องเป็นปรสิตอาศัยอยู่ในเซลล์ของโฮสต์ และต่างจากไวรัสในแง่ที่ว่าเมื่อกรองด้วย Berkefeld filter จะถูกกักไว้ เพราะมีขนาดใหญ่กว่าไวรัส (ประมาณ 0.3-0.5 x 0.3-2 ไมครอน) ย้อมติดสีแกรมลบ ไม่สร้างสปอร์ ทนความร้อนได้สูง สืบพันธุ์อย่างง่ายแบบไม่อาศัยเพศโดยแบ่งเซลล์จากหนึ่งเป็นสอง เป็นสาเหตุของโรคหลายชนิด มีสัตว์ขาปล้องเป็นพาหะเช่น โรคไข้รากสาด โรคไข้จุดเทือกเขารอคคี่ โรค scrub typhus โรคคิวฟีเวอร์ และโรคฝีดาษริคเคทเซีย

- rickettsialpox** ริดเคทเซียลพอกซ์ โรคฝีดาษริดเคทเซีย อาการสำคัญคือ ไข้ขึ้นสูงเฉียบพลัน คล้ายอาการฝีดาษ สาเหตุของโรคคือ *Rickettsia akari* ปกติอยู่ในหนู แพร่มาสู่คนโดยไรขนาดเล็ก (*Allodermansus sanguineus*) เป็นพาหะ
- rictus** ริดกัศ 1. สัตว: ช่องห่างของปาก หมายถึงช่องระหว่างจะงอยปากบนและล่างของนก 2. พฤษภ: ปากของดอกที่มีกลีบดอกเพียงสองกลีบ
- right whale** ไรท์ เวล ปลาวาฬที่มีฟันเป็นแบบตะแกรง อยู่ในวงศ์ Balaenidae ต่างจากชนิดอื่นที่ไม่มีโหนกหลัง (เทียบได้กับครีบหลังของปลา) และไม่มีร่องที่ส่วนของลำคอและหน้าอก เช่น *Balaena mysticetus* อาศัยอยู่ในน่านน้ำบริเวณเกาะกรีนแลนด์
- rigor** ริกอร์ (L.-แข็งทื่อ) 1. อาการหนาวสั่นที่ตามมาด้วยไข้ขึ้นสูง ช่วงที่หนาวสั่นเรียก ระยะเย็น ช่วงที่มีไข้รู้สึกร้อนเหงื่อท่วมตัวเรียก ระยะร้อน 2. สภาวะแข็งเกร็ง หรือแข็งทื่อของกล้ามเนื้อ อาการหนาวสั่นอาจมีมากหรือน้อย
- rigor mortis** อาการตัวแข็งทื่อหลังจากการเสียชีวิต โดยเริ่มแข็งจากส่วนหัวมายังลำตัว ส่วนของแขนและขาจะแข็งช้ากว่าส่วนอื่น ระยะเวลาต่างกันแต่แต่ละบุคคล ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 3-6 ชั่วโมง
- rima** ไรมา (L.-ช่องเล็ก ๆ) ช่องเล็ก ๆ รอยแตก ร่อง
- rima glottidis** ช่อง หรือร่องระหว่างสายเสียงในกล่องเสียง
- rima oris** ช่องเปิดของปาก คือช่องระหว่างริมฝีปากบนและริมฝีปากล่าง
- rind** ไรนด์ (AS) 1. แพทย: ส่วนที่หนาแข็งแรงที่หุ้มอวัยวะ เช่น rind tumor เป็นเนื้องอกที่มีกำเนิดมาจากเยื่อบางของตัวอ่อน syn: lepidoma 2. พฤษภ: เปลือกนอกของผลไม้หรือลำต้น
- rinderpest** ไรน์เดอร์เพสต์ โรคฉีกเส็บในระบบทางเดินอาหารของสัตว์กินพืช สาเหตุเกิดจากเชื้อไวรัส
- ring canal** ริง คเนล โครงสร้างรูปวงกลม เช่น (1) ระบบท่อน้ำของสัตว์พวกเอไคโนเดิร์ม (2) ในหมวดจับของพวกเอคโทพรอก
- ringent** ริงเจนท์ อ้า หรือถ่างออก ซึ่งหมายถึง (1) สัตว: การอ้าฝาของหอยสองฝา (2) พฤษภ: กลีบดอกสองกลีบที่เปิดออก

- Ringer's solution** ริงเกอร์'ส โซลูชัน (Sydney Ringer นักสรีรวิทยาชาวอังกฤษ 1835-1900) สารละลายที่มีความเข้มข้นเท่ากับของเหลวของร่างกาย ใช้ประโยชน์สำหรับงานวิจัยและเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อสำหรับเนื้อเยื่อของคนควรเป็นสารละลายที่ประกอบด้วย โซเดียมคลอไรด์ 8.6 กรัม โพแทสเซียมคลอไรด์ 0.3 กรัม และแคลเซียมคลอไรด์ 0.33 กรัม ทั้งหมดละลายในน้ำกลั่น 1000 มิลลิลิตร
- ring gland** ริง แกลนด์ เป็นโครงสร้างในแมลงพวกผีเสื้อ ประกอบด้วย corpus cardiacum, corpus allatum และ prothoracic gland มาเชื่อมต่อกันล้อมรอบหลอดเลือดแดงใหญ่เป็นโครงสร้างค้ำหลังของระบบรับความรู้สึกอยู่ ชื่ออื่นคือ ring of Weissman, retrocerebral complex
- ringhals** ริงฮัลส์ *Haemachatus haemachatus* งูเห่าแอฟริกาใต้ สามารถพ่นพิษออกมาได้ไกล เรียกอีกชื่อว่า spitting snake
- ring-tailed cat** ริงเทลด์ แคท *Bassariscus astutus* สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมลักษณะคล้ายแรคคูน อยู่ในวงศ์ Procyonidae อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของสหรัฐและในเม็กซิโก ชื่ออื่นคือ cacomistle
- ringworm** ริงเวิร์ม โรคกลาก เป็นโรคติดต่อที่เกิดกับผิวหนังและส่วนประกอบ (ผม เล็บ) ลักษณะเป็นตุ่มเล็ก ๆ รวมเป็นวงสีแดง คัน แล้วตกสะเก็ดสาเหตุเกิดจากเชื้อรา สกุล *Microsporum* และ *Trichophyton* ดู tineia
- riparian** ริพาเรียน (L.ripa-ฝั่งน้ำ) เกี่ยวข้องกับชายฝั่งของ แม่น้ำ ทะเลสาบ และลำธาร
- risus** ริซีส (L.) หัวเราะ ผู้หัวเราะ
risus sardonius อาการยิ้มแฉะ เนื่องมาจากกล้ามเนื้อใบหน้าหดเกร็ง พบในผู้ป่วยขาดทะเลหรือลมพิษ
- roach** โรช 1. ปลาน้ำจืดหลายชนิดทางตะวันตกของสหรัฐโดยเฉพาะสกุล *Hesperoleucus* วงศ์ Cyprinidae 2. ปลาคาร์ป ปลาดตะเพียนยุโรป (*Rutilus rutilus*) 3. แมลงสาบ
- roadrunner** โรครันเนอร์ *Geococcyx californianus* นกคล้ายกาเหว่า อยู่ในวงศ์ Cuculidae พบได้ทั่วไปทางตะวันตกของสหรัฐ ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่บนพื้นโดยการวิ่งไล่จับสัตว์กิน หรือวิ่งหนีศัตรู ชื่ออื่น ๆ คือ

- chaparral cock หรือ hen
- robber fly** รอบเบอร์ ฟลาย แมลงล่าเหยื่อ (*Asilus snowi*) อยู่ในวงศ์ Asilidae
- robin** รอกบิน นกกลุ่มหนึ่งของพวกนกร้องเพลง วงศ์ Turdidae จะงอยปากเรียว หางยาว เมื่อแผ่อกเป็นรูปสี่เหลี่ยม รูปกลมหรือรูปพัด ซ่อนตัวอยู่ตามพุ่มไม้ที่รกทึบ พบได้ทั่วไป ในยุโรปเรียก European thrush (*Erithacus rubecola*) ในอเมริกาเรียก American thrush (*Turdus migratorius*) ในไทย 5 สกุล 14 ชนิด มีชื่อสามัญต่างกัน เช่น นกกางเขนบ้าน (oriental magpie-robin - *Copsychus saularis*) นกเขนสีฟ้าหางยาว (white-tailed robin - *Cinclidium leucurum*) ดู rubythroat, shama
- rock barnacle** รอค บาร์นาเคิล เพรียงเกาะหินสกุล *Balanus* เป็นสัตว์พวกกุ้งในอนุชั้น Cirripedia มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศในแง่ของสิ่งมีชีวิตที่ช่วยเสริมแนวปะการัง เช่นเดียวกับปะการังและหอยนางรม แต่ก่อความเสียหายให้กับท้องเรือและห้องอับเฉาถ้าจอดอยู่กับที่นาน เพราะตัวอ่อนจะเข้าไปเกาะทำให้เรือหนักขึ้นและเป็นสนิม
- rockbass** รอคบาส คือ poufish (*Ambloplites rupestris*) ลำตัวแบนค่อนข้างกลมอยู่ในวงศ์เดียวกันกับปลา sun fish (Centrarchidae) พบได้ทั่วไปในน่านน้ำฝั่งตะวันออกของสหรัฐ
- rock crab** รอค แครบ ปูหิน สกุล *Cancer* กระจดองแข็งและขรุขระคล้ายหิน
- rockfish** รอคฟิช ปลาทะเลที่อาศัยอยู่ตามโขดหิน โดยเฉพาะพวกที่อยู่ในวงศ์ Scorpaenidae ส่วนใหญ่มีเกล็ดสีแดง บางชนิดมีจุด ครีบล้างด้านหน้าแหลมแข็ง พวกที่ขนาดใหญ่ที่สุดและเป็นปลาเศรษฐกิจอยู่ในสกุล *Sebastes* (ปลาแดง) ชนิดที่ปรุงอาหารอร่อยและพบทั่วไปในญี่ปุ่นคือ *Sebastes matsubarae* ในยุโรป คือ rosefish (*S. marinus*) ชื่ออื่นคือ rock cod
- Rocky Mountain** รอคคี เมาน์เทน เทือกเขาสูงทางตะวันตกตอนกลางของสหรัฐทอดตัวตามแนวเหนือ-ใต้จากแค้วนบริติชโคลัมเบียของแคนาดาฝั่งขวามาทางรัฐไวโอมิง โคโรลาโดและสิ้นสุดที่รัฐนิวเม็กซิโก มีบทบาทสำคัญต่อระบบนิเวศของอเมริกาเหนือ และเป็นแหล่งศึกษาชีวนิเวศ (biome) ตามแนวตั้งแห่งหนึ่งของโลก

	Rocky Mountain goat แพะภูเขาโรคคิ (<i>Oreamnos americanus</i>)
	Rocky Mountain sheep ภูเขาควาย
	Rocky Mountain spotted fever โรคไข้จุดเทือกเขารอคคิ โรคติดต่อที่มีสาเหตุมาจากปรสิต <i>Rickettsia rickettsii</i> มีเห็บ ไม้เป็นพาหะนำเชื้อโรค อาการสำคัญคือ มีไข้ ปวดกล้ามเนื้อและกระดูก มีจุดแดงกระจายทั่วตัว ดู spotted fever, tick fever
rod	โรค (AS. rodd-แท่งกลมปลายมน) 1. แท่งกลมขาว 2. แบคทีเรียรูปแท่ง 3. โครงสร้างรูปแท่งกลมยาวทำหน้าที่รับการกระตุ้นของแสง rods and cones เซลล์รูปแท่งและรูปกรวยในชั้นจอตา อยู่ระหว่างชั้นเยื่อบุผิวภายนอกของจอตาซึ่งเป็นที่รวมปลายเซลล์ด้านนอกของเซลล์ทั้งสองชนิดและชั้นสารสีภายใน เซลล์รูปแท่งมีสารสีอยู่ภายในคือ rhodopsin เซลล์รูปกรวยมีสารสีคือ iodopsin ซึ่งเป็นสารประกอบเชิงซ้อนของวิตามิน A และโปรตีน ดู retinene และ rhodopsin
	enamel rod สารประกอบแคลเซียมรูปแท่งเล็ก ๆ สร้างขึ้นโดยเซลล์ amyloblast เรียงตัวกันเป็นแผ่นของเคลือบฟัน
rodent	โรเดนท (L. rodens-แทะ) สัตว์ฟันแทะ เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอันดับ Rodentia มีฟันตัดรูปสิ่วที่ขากรรไกรข้างละ 1 ซี่ รวมทั้งหมดเป็น 4 ซี่ ไม่มีเขี้ยว แต่มีฟันกราม ส่วนใหญ่ขนาดเล็ก แพร่พันธุ์ได้รวดเร็วมีจำนวนชนิดมากที่สุดในกลุ่มสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันคือประมาณ 6,500 ชนิด แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่คือ พวกคล้ายกระรอก พวกคล้ายหนู และพวกคล้ายเม่น
rod organ	โรค ออร์แกน โครงสร้างในโปรโตซัวพวกยูกลีนาที่ดำรงชีพแบบสัตว์และแบบพืชเช่น สกุล <i>Peranema</i> เป็นโครงสร้างที่ใช้ช่วยจับกินอาหาร
roe	โร 1. ไข่ปลา โดยเฉพาะไข่ที่อยู่ในเยื่อหุ้มรังไข่ในตัวปลา 2. ไข่หรือรังไข่ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิด เช่น ไข่ของพวกกุ้งมังกร ซึ่งเมื่อนำมาต้มจะมีสีแดงคล้ายปะการังสีแดง ดู coral 3. roe deer
roe buck	โรบัค กวางโรเดียร์เพศผู้
roe deer	โรเดียร์ <i>Capreolus capreolus</i> กวางขนาดเล็กพบได้ทั้งในยุโรปเหนือและเอเชีย

rogue	รอก 1. โอกาสของการผันแปรจากพรรณ หรือแบบมาตรฐาน โดยเฉพาะเนื่องมาจากกรรมชาติภายใน 2. การถอน หรือขจัดพืชชั้นล่างซึ่งไม่พึงประสงค์ออกไปจากพืชที่ต้องการปลูก โดยเฉพาะออกไปจากแปลงเพาะเมล็ด
roller	รอลเลอร์ (O.Fr.roll) 1. แพททะ: (1) ผ้ามีสลินหรือผ้าชนิดอื่นที่ม้วนไว้ใช้ในการผ่าตัด (2) ผ้าพันแผล 2. สัตว: (1) นกในกลุ่มนกแก้วที่มีลักษณะการบินแบบกลิ้งหรือทิ้งตัวตั้งลงมา (2) นกยุโรปและเอเชีย วงศ์ Coraciidae ซึ่งบินวกกลับทิ้งตัวรวดเร็วแบบนกแก้วเพื่อโฉบจับแมลงและสัตว์เล็กกินเป็นอาหาร เช่น นกตะขาบทุ่ง (Indian rollor - <i>Coracias benghalensis</i>) (3) แมลง หรือแมงมุมที่ม้วนใบพืชกินเป็นอาหารหรือทำเป็นรัง
rook	รูด นกคล้ายกา (<i>Corvus frugilegus</i>) พบได้ทั่วไปในยุโรป
rookery	รูดเคอรี แหล่งผสมพันธุ์ของ (1) นกรูด (2) นกที่อยู่รวมกันเป็นฝูง เช่น นกเพนกวิน (3) สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่ในน้ำ เช่น แมวน้ำ fur seal
rooster	รูสเทอร์ สัตว์ปีกที่เป็นสัตว์เลี้ยงเพศผู้
root	รูท (AS.rot) 1. กายวิภาค: ส่วนที่เป็นฐานของโครงสร้าง หรืออวัยวะ โดยการยึดเกาะหรือฝังอยู่ในชั้นของเนื้อเยื่อ เช่น รากฟัน รากผม โคนลิ้น หรือรากเส้นประสาทสันหลัง syn: radix 2. พฤษภ: (1) รากที่ใช้ดูดอาหารหล่อเลี้ยงพืช (2) รากที่ใช้ประโยชน์อื่น เช่น รากคำ รากเกาะ รากอากาศ
rorqual	รอร์ควาล ปลาวาฬฟันตะแกรง สกุล <i>Balaenoptera</i> เช่น <i>B. physalus</i> ซึ่งเป็นชนิดที่พบได้ทั่วไป ที่อื่นคือ finner whale, razor-back whale, finback whale
rosefish	โรสฟิช ดู rock fish
rosette	โรเซท (Fr.-กุหลาบเล็ก ๆ) 1. โครงสร้างที่มีส่วนประกอบเรียงตัวกันเป็นวงกลมตามแนวรัศมี เช่น (1) สัตว: โครงสร้างวงกลมขอบหยักซึ่งใช้ยึดด้วยซีสเตรคทอของพวก cestodarian บางชนิด หรือโครงสร้างแผ่นแข็งด้านตรงข้ามปากของพวกปลับปลิงทะเล (2) พฤษภ: ใบซึ่งเรียงเป็นวงกลมออกมาจากลำต้นสั้น ๆ 2. โรคพืชที่เกิดจากเชื้อไวรัส หรือเกิดจากการขาดธาตุสารอาหาร

rosorial	โรซอเรียล เกี่ยวข้อง หรือเป็นของพวกสัตว์ฟันแทะ
rostellum	รอสเทลลัม (L.-จะงอยปากเล็ก ๆ) 1. สัตว์: โครงสร้างเล็ก ๆ ที่ยื่นออกมาจากตัว เช่น (1) จากส่วนหน้าของโปรโตชีวพวกแพลเจลเลตบางชนิด (2) ส่วนที่เป็นปากแหลมยาวแบบปากดูดของแมลง (3) แง่กลมที่ปลายหัว (scolex) ของพยาธิตัวแบนบางชนิด อาจยึดหดได้และงอได้กลับออกด้านนอก 2. พืช: โครงสร้างเป็นพู่คล้ายปากนกแก้ว ล้อมรอบด้วยปลายเกสรตัวเมียที่เป็นหมันของดอกกล้วยไม้
rostrum	รอสทรัม (L.-จะงอยปากนก) โครงสร้างที่ยื่นออกไปคล้ายจะงอยปากนก เช่น (1) แง่อันกลางที่ยื่นออกไปจากส่วนหัวของโรติเฟอร์ (2) กรีซอกัง ลักษณะเป็นหนามแหลมมีรอยหลักคล้ายฟันเลื่อย ยื่นออกไปข้างหน้าจากเปลือกหุ้มส่วนหัว-อก (3) แผ่นที่ประกอบเป็นเปลือกของสัตว์พวกเพรียงเกาะหิน อยู่ตรงข้ามกับแผ่นที่เรียกว่า carina (4) ส่วนท้ายของลำตัวปลาหมึกที่ยื่นแหลมออกไปจากส่วนอื่น (5) โครงสร้างรูปกรวยซึ่งเป็นฐานรยางค์ปากยาวที่เรียกวางวงของแมลงสองปีก (6) ส่วนหลังด้านบนของหัวที่ยื่นแหลมออกไปของแมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็ง (7) ส่วนที่ยื่นออกไปทางด้านหน้าจากกระดูกกะโหลกศีรษะของปลาฉลาม ปลาใบพาย ปลาฟันเลื่อย และปลา sturgeon (8) ส่วนที่ยื่นออกไปทางด้านหน้าของกระดูกบางชิ้นเช่น กระดูก basisphenoid
rosulate	รอสิวเลท (L.rosulatus-กุ่มหลายเล็ก ๆ) โครงสร้างคล้ายโรเซท
rot	รอก (ME.roten) 1. เน่าเปื่อย ผุพัง 2. โรคพืชที่เกิดจากแบคทีเรีย หรือฟังไจ เช่น โรคราเน่าสีน้ำตาล jungle rot. เป็นคำทั่วไปที่ใช้เรียกแผลเปื่อยที่มีสาเหตุมาจากเชื้อรา
rotat ion	โรเทชัน (L.rotatio - หมุนกลับ) การหมุนรอบแกน fetal rotation การกลับหัวของทารกในครรภ์ จากตำแหน่งเดิมซึ่งอยู่ที่ศทางเดียวกันกับของมารดา กลับลงสู่ทิศทางตรงกันข้าม คือหมุนเข้าหาปากมดลูก เพื่อความพร้อมสำหรับการคลอด
rotator	โรเทเตอร์ กล้ามเนื้อที่ทำหน้าที่หมุนรอบแกนอวัยวะ หรือโครงสร้างที่อยู่บน หรือติดกับกล้ามเนื้อนั้น
rot if er	โรติเฟอร์ สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังขนาดเล็ก ยังไม่มีช่องว่างในลำตัวที่แท้จริงอยู่ในกลุ่มของพวก aschelminthes จัดอยู่ในไฟลัม Rotifera

- ลำตัวมีเปลือกบางหุ้ม ส่วนหัวมีโครงสร้างพิเศษ เป็นแผ่นมีขนรอบขอบ เรียกว่า corona หรือ wheel organ ทำหน้าที่พัดอาหารเข้าปากและให้ตัวเคลื่อนที่ได้ มี mastax เป็นกล้ามเนื้อแข็งแรงรอบคอหอยช่วยบดอาหาร มีขาอยู่ส่วนท้ายของตัวจึงคล้ายกับเป็นหาง โครงสร้างสำคัญเหล่านี้ใช้สำหรับจำแนกชนิด โรติเฟอร์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในน้ำจืด มีน้อยชนิดอาศัยอยู่ในทะเลและอาศัยร่วมกับพืชพวกมอส ถือเป็นแมลงตอนสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญในระบบอุทกนิเวศ
- rotula โรทิวลา 1. แผ่นแข็งแผ่นหนึ่งในจำนวน 5 แผ่นที่เรียงกันในแนวรัศมี ประกอบเป็นโครงสร้างที่เรียกว่า Aristotle's lantern ของสัตว์พวกหอยเม่น 2. กระดุกสะบ้า
- rough endoplasmic reticulum รัฟ เอนโดพลาสมิก เรทคิวลัม คือร่างแหเอนโดพลาสมิกเรทคิวลัมของเซลล์ซึ่งมีไรโบโซมมาเกาะอยู่โดยรอบ มักอยู่บริเวณใกล้กับนิวเคลียส ทำหน้าที่ช่วยสังเคราะห์โปรตีน แล้วส่งต่อไปยัง smooth endoplasmic reticulum และ Golgi complex ตามลำดับ
- roughage รัฟอิจ (AS.ruh- หยาบขรุขระ) 1. อาหารจำพวกมีกากอาหารมาก ประกอบด้วยเส้นใย ได้แก่ ผัก ผลไม้ อาหารประเภทแป้ง ช่วยกระตุ้นให้กระเพาะอาหารและลำไส้บีบตัวต่อเนื่อง เมื่อกินอาหารประเภทนี้ควรดื่มน้ำให้มาก และหลีกเลี่ยงเมื่อมีอาการอักเสบของลำไส้ 2. กากอาหารที่อยู่ในลำไส้ใหญ่มีส่วนประกอบหลักเป็นพวกเซลลูโลส
- rouleau รูโวล (Fr.- ม้วนกลม) เม็ดเลือดแดงที่อัดซ้อนกันคล้ายการนำเหรียญโลหะมาตั้งซ้อนกัน
- round ราวนด์ (O.Fr.ronde) 1. รูปร่างกลม 2. รูปทรงกลม
round ligament 1. เส้นยึดข้อหัวกระดูกขาที่ข้อต้น(femur)
2. เส้นรูปร่างกลมสองเส้น ซึ่งอยู่ภายในเอ็นรอบกระดูกเชิงกราน (broad ligament) เริ่มจากด้านหน้าของมดลูก ผ่านมาใต้ปีกมดลูก เข้าไปในช่อง inguinal canal ตรงไปยังเนื้อเยื่ออ่อนนุ่มของแคมนอก
3. เส้นเส้นใยไฟบรัสซึ่งเป็นโครงสร้างตักข้างของหลอดเลือดดำสายรก
- roundworm ราวนด์เวิร์ม ดู nematode
- rove beetle โรฟ บีเกิล แมลงปีกแข็งวงศ์ Staphylinidae รูปร่างผอมบาง อาหารหลักคือ ซากสัตว์เน่าเปื่อย มูลสัตว์ หรือวัสดุเน่าเสีย

royal jelly	รอยัล เจลลี่ นมผึ้ง เป็นสารที่ผลิตจากต่อมฟาริงเจียลของผึ้งงาน มีคุณค่าทางอาหารสูง ใช้สำหรับเลี้ยงตัวอ่อนของผึ้งเพศเมียบางตัวเพื่อให้เจริญเป็นราชินีผึ้ง มีส่วนประกอบของสาร pantothenic acid (อยู่ในกลุ่มวิตามินบีรวม) ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีประโยชน์ต่อมนุษย์
ruhedo	รูบี้โด (L.) อาการหน้าแดง syn: blushing
rubella	รูเบลลา (L. rubellus- เป็นสีแดง) ไข้หัดเยอรมัน หรือโรคเหือด เป็นโรคติดต่อผ่านทางน้ำมูก น้ำลาย ที่มีเชื้อไวรัส รูเบลลา เมื่อได้รับเชื้อแล้วมีระยะฟักตัว 14-21 วัน อาการคล้าย scarlet fever และโรคหัด ต่างกันที่ใช้น้อยกว่าและช่วงมีอาการสั้นกว่า เริ่มด้วยมีผื่นแดงเจ็บคอ มีไข้ แล้วจะค่อย ๆ หายไป อาจมีการบวมของต่อมน้ำเหลืองบริเวณคอ ป้องกันได้โดยการฉีดวัคซีน syn: German measles, roteln, three-day measles
rubythroat	รูบี้โทรท นกกลุ่มเดียวกับกับนก robin เช่น นก hummingbird ขรรมดา (<i>Archilochus colubris</i>) ที่พบในไทย คือ นกคอกับทิม (Siberian rubythroat - <i>Luscinia calliope</i>)
ructus	รัคทัส (L.) เรอ เป็นการปล่อยลมจากกระเพาะอาหารให้ผ่านออกมาทางปาก syn: eructation
ruddy duck	รุดดี ดัค <i>Oxyura jamaicensis rubida</i> เป็ดหากินผิวน้ำชนิดหนึ่ง
rudiment	รูดิเมนต์ (L. rudimentum- เริ่มต้น) 1. โครงสร้าง หรืออวัยวะที่เพิ่งเริ่มต้นเจริญหรือการเจริญหยุดชะงัก 2. อวัยวะตกค้าง คืออวัยวะที่ครั้งหนึ่งในสายวิวัฒนาการมีหน้าที่ แต่ปัจจุบันฟ่อหมดหน้าที่
ruff	รัฟ 1. ขนรอบคอกนกซึ่งยาวกว่าขนที่คลุมส่วนของลำตัว มักมีสีสีนสวยงามและทำให้ตั้งชันขึ้นได้ 2. ปลาเพิร์ชยุโรปขนาดเล็ก (<i>Acerina cernua</i>) 3. นกในกลุ่มนกชายเลน (sand piper) ในอนุวงศ์ Calidridinae ของวงศ์ Scolopacidae เช่น <i>Philomachus pugnax</i>
ruffed grouse	รัฟด์ เกราส์ <i>Bonasa umbellus</i> นกในกลุ่มพวงไก่อป่า ซึ่งนิยมล่าเพื่อการค้า เพศผู้ส่งเสียงร้องเหมือนเสียงกลอง
Ruffini's corpuscle	รัฟฟินี'ส คอร์พัสเซลล์ (Angelo Ruffini นักกายวิภาคชาวอิตาลี 1864-1929) ปลายเส้นใยประสาทรับความรู้สึกที่มีปลอกหุ้ม อยู่ที่ชั้นใต้หนัง ทำหน้าที่รับการกระตุ้นด้วยความร้อน
rufous	รูฟัส (L. rufus สีแดง) สีแดง หรือสีน้ำตาลแดง

- ruge(pl.rugae)** รูกา (L.) รอยขุ่น รอยนูน หรือรอยพับ เกิดจากเชื้อมีวคัสขึ้นออกมาเหนือชั้นผิว เช่น รอยขุ่นของผิวในกระเพาะอาหาร หรือรอยขุ่นบนผิวของผนังในช่องคลอด
- rugose, rugous** รูกอส รูกัส (L.rugosus- ขุ่น) 1. มีรอยขุ่น หรือสันเล็ก ๆ 2. เกี่ยวข้องกับปะการังที่สูญพันธุ์แล้วในอันดับ Rugosa
- rumen** รูเมน กระเพาะอาหารส่วนแรกในจำนวน 4 ส่วนของสัตว์เคี้ยวเอื้อง ภาษาชาวบ้านเรียกว่า ฝ้า^{สี่}หรือฝ้า^{ห้า}
- ruminant** รุมินันท์ 1. สัตว์เคี้ยวเอื้อง 2. สัตว์กบคู้ เป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอนุอันดับ Ruminantia กระเพาะอาหารแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ rumen, reticulum, omasum และ abomasum เป็นพวกที่กินอาหารโดยไม่เคี้ยว เมื่อมีเวลาว่างจะสำรอกอาหารออกมาเคี้ยวบดอย่างช้า ๆ แล้วกลืนเข้าไปอีกครั้ง มีแบคทีเรียและโปรโตซัวอาศัยแบบพึ่งพาอยู่ในกระเพาะช่วยย่อยเซลลูโลส ได้แก่ วัว ควาย กวาง อูฐ และยีราฟ
- rump** รัมพ์ (ME.rumpe) 1. บริเวณสะโพก หรือก้นของสัตว์สี่เท้า 2. บริเวณด้านบนโคนหางของนก คือบริเวณด้านบนของกระดูกก้นกบ
- run** รัน (AS rinnan-วิ่ง) 1. แพทย: หนอง หรือเมือกที่ซึมออกมา 2. สัตว: คำทั่วไปที่ใช้เรียกการวิ่งของสัตว์บก รวมถึงสัตว์น้ำพวกปลาที่ว่ายน้ำเพื่อทวนกระแส น้ำขึ้นไปวางไข่ด้วย
- runner** รันเนอร์ 1. สัตว: ปลาทะเลวงศ์ Carangidae ว่ายน้ำได้รวดเร็ว มาก เช่น ปลา jurel และ leather jack 2. พฤษ: กิ่งเรียวยาวที่ทอดออกไปแล้วมีรากงอกที่ปลายพร้อมทั้งแตกตาขึ้นมาเป็นต้นใหม่ได้ เช่น พืชพวก สตรอเบอร์รี่ ผักบุ้ง
- runt** รันท์ ตัวที่มีขนาดเล็กกว่าขนาดมาตรฐานของสิ่งมีชีวิตแต่ละชนิด
- rupia** รูเพีย (Gr.rhypos- กลิ่นเหม็น) แผลพองที่มีน้ำเหลือง มักพบในอาการของโรคซิฟิลิสระยะที่ 3
- rupicolous** รูพิคอลลิส อาศัยอยู่ระหว่างก้อนหิน หรือมาหากินบริเวณที่มีก้อนหิน
- rupture** รุปเจอร์ (L.ruptura- การแตก) 1. การแตก หรือฉีกขาดของโครงสร้างหรืออวัยวะ 2. แพทย: ไข่เลื่อน
- rut** รัท (O.Fr.ruit-เสียงร้องของกวาง) ความตื่นเต็นอยากผสมพันธุ์ ซึ่งเกิดขึ้นเป็นช่วงตามฤดูผสมพันธุ์ของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเพศผู้หลายชนิด เช่น วัว ควาย กวาง แพะ syn: heat comp: estrus